

20¹ Narinig ng paring si Pasur na anak ni Imer, na siyang punong-tagapamahala sa Bahay ni Yawe, na nagpopropesiya si Jeremias.² Ipinabugbog niya si Jeremias at ipinakadena sa ibabaw ng Pintuan ni Benjamin, sa may Bahay ni Yawe.

³ Kinabukasan, nang palayain siya ni Pasur, sinabi ni Jeremias: “Hindi na Pasur ang tawag sa iyo ni Yawe kundi ‘Sindak-sa-lahat-ng-dako.’”⁴ Sinasabi nga ni Yawe: Kasisindakan mo mismo ang iyong sarili, at pati ng iyong mga kaibigan. Makikita mong mamamatay sila sa tabak ng kani-lang mga kaaway.

Ibibigay ko ang buong Juda sa mga kamay ng hari ng Babilonia para dalhin sila sa Babilonia o patayin sa tabak.

⁵ Ibibigay ko ang lahat ng kayamanan ng lunsod na ito, lahat ng naipon nito, lahat ng mahalaga, lahat ng yaman ng mga hari ng Juda. Aagawing lahat ito ng mga kaaway at tatangayin pa-Babilonia.

⁶ At ikaw naman, Pasur, at ang buong sambahayan, ay dadalhing bihag sa Babilonia. Doon ka mamamatay at ililibing kasama ng lahat mong kaibigan nanilinlang mo sa pagpopropesiya mo ng kasinungalingan.”

Inakit mo ako

• ⁷ Yawe, inakit mo ako at nagpaakit naman ako.
Pinilit mo ako at ikaw ang nanaig.
Maghapon akong pinagtatawanan,
nililibak ako ng lahat.

⁸ Wala na akong ibang salita
kundi pahayag ng karahasan at pagnanakaw.
Pag-uyam at paghamak sa buong maghapon
ang hatid sa akin ng salita ni Yawe.

⁹ Kaya ipinasya kong limutin siya
at huwag nang magsalita sa ngalan niya.
Ngunit para itong apoy sa aking puso
na nakabilanggo sa aking mga buto.
Pinili kong sikilin ito, ngunit hindi ko magawa.

¹⁰ Maraming bulungan akong naririnig laban sa akin:
“Sindak sa lahat ng dako!
Isuplong siya! Oo, isuplong siya!”

• **20.7.** Ginugunita ng “pangungumpisal” na ito ang nasa kabanata 15. Tinanggihan ang Tagapagdala ng Katotohanan at nilibak dahil lamang sa pagsasalita niya sa bisa ng isang personal na misyon na hindi naman tinatanggap ng bayan. Alalahanin nating nabuhay si Jeremias, na anim na dantaon ang kaunahan kay Jesus, at matagal na panahon pa bago nagka-roon ng kaisipan tungkol sa kabilang-buhay. Kaya mas maiintindihan natin ang mga pagtawag niya sa katarungan ng Diyos.

Pinilit mo ako. May mas malinaw pa ba, kung ang Diyos ay Pag-ibig?

Ngunit ang kanyang salita’y parang apoy sa aking

puso. Ang tunay na nakamamangha ay ang dimatutulang lakas ng Salita ng Diyos. Mas mahirap itong tanggihan kaysa harapin ang oposisyon ng mga tao. Sa halos ganito ring paraan sasabihin ni Pablo na hindi niya matatalikuran ang pananagutang ipangaral ang Ebanghelyo (1 Cor 9:16). Inoobliga tayo ng tekstong ito na baguhin at palalimin ang mga napakasimpleng mga pagkaalam natin tungkol sa ating kalaayan: ang pagiging malaya ay ang pagtupad sa misyong mas hinihingi ng panahon.

Ang sumpang kasunod sa mga bersikulo 14-18 ay titipunin at palalawakin sa ikatlong kabanata ng Job.

Binabantayan ako ng aking mga kaibigan
hinihintay na madulas,
“Baka malinlang siya,
kayat malalamangan natin siya
at tayo’y makapaghihiganti.”

¹¹ Ngunit sumasaakin si Yawe na isang malakas na mandirigma.

Kaya madarapa ang mga umuusig sa akin;
hindi sila makapananaig.
Mabibigo sila, lubhang mapapahiya,
at hinding-hindi malilimot ang kanilang kahihyan!

¹² Yawe ng mga Hukbo na sumusubok sa matuwid
at sumusuri sa puso at isipan,
ipakita sa akin ang pagganti mo sa kanila;
sa iyo ko nga iniaasa ang aking usapin.

¹³ Umawit kay Yawe! Purihin si Yawe!
Iniligtas niya ang dukha sa mga masama!

¹⁴ Sumpain ang araw nang isilang ako,
nang ipanganak ako ng aking ina!

Huwag nang pagpalain ang araw na iyon!

¹⁵ Sumpain ang nagpaligaya sa aking ama sa
pagbabalitang:

May anak ka na! Isang lalaki!

¹⁶ Matulad nawa siya sa mga bayang
walang-habag na winasak ni Yawe.

Marinig nawa niya ang sigawan sa umaga
at ang hiyawan ng digmaan sa katanghalian!

¹⁷ Dahil hindi pa niya ako pinatay sa sina-
pupunan

naging libingan ko na sana ang aking ina
at dinala niya ako sa sinapupunan magpa-
kailanman.

¹⁸ Bakit ko pa iniwan ang sinapupunan
para mabuhay sa gulot at lungkot,
at magwakas ang aking mga araw sa kahi-
hiyan?

Ang sagot kay Sedekias

21 ¹ Dumating kay Jeremias ang mga sali-
tang ito mula kay Yawe nang ipadala sa
kanya ni Haring Sedekias si Pasur na anak ni
Malakias at ang paring si Sofonias na anak ni
Maasias para sabihin sa kanya: ² “Sumangguni
ka kay Yawe para sa amin, sapagkat nakikipag-
digmaan sa amin si Nabucodonosor na hari ng
Babilonia. Baka sakaling gumawa ng ilang hi-
mala si Yawe at paurungin ang mga kaaway.”

³ Sumagot si Jeremias: “Ito ang sinasabi ni
Yaweng Diyos ng Israel kay Sedekias: ⁴ Malapit
ko nang ibaling sa iyo ang mga sandatang
ipinanlalaban mo sa hari ng Babilonia at sa mga

Kaldeo sa labas ng pader; at itatambak ko ang
mga iyon sa gitna ng lunsod.

⁵ At ako mismo ang makikipaglaban sa iyo
nang may nakaunat na kamay at malakas na
bisig, at matinding galit at poot.

⁶ Tatagain ko ang lahat ng nasa lunsod na ito,
mga tao at mga hayop, at mamamatay sila sa
nakakikilabot na salot.

⁷ Pagkatapos nito – si Yawe ang nagsasalita –
ibibigay ko si Sedekias na hari ng Juda, ang
kanyang mga utusan at ang mga nakaligtas sa
tabak at taggutom. Ibibigay ko sila sa mga
kamay ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia
at sa kanilang mga kaaway na hangad silang
mapatay. Walang awa o habag silang papa-
tayin.”

⁸ At sasabihin mo sa bayang ito: “Ito ang
sinasabi ni Yawe: Inihaharap ko sa inyo ngayon
ang daan ng buhay at ang daan ng kamatayan.

⁹ Mamamatay sa tabak o gutom o salot ang
mananatili sa lunsod na ito; mabubuhay naman
ang mga lalabas at susuko sa mga Kaldeo na
nakapaligid sa lunsod, at sila lamang ang ma-
liligtas.

¹⁰ Sapagkat ipinasya kong pasamain ang
lunsod na ito, hindi pabutihin – salita ni Yawe –
mapapasakamay ito ng hari ng Babilonia na
siyang susunog dito.

Payo sa angkan ng hari

¹¹ Sabihin mo ito sa angkan ng mga hari ng
Juda:

¹² Mga inapo ni David, pakinggan ang salita ni
Yawe:

Maggawad ng katarungan tuwing umaga
at iligtas ang mga inaapi sa mga nang-aapi,
kung hindi'y maglalagablab na parang apoy
ang aking poot

at walang sinumang makapapatay nito.

¹³Ito ang salita ni Yawe: "Pupuntahan ko
kayong mga nakatunghay sa lambak,
mga kutang nasa mga bundok,
kayo na nagsasabing 'Sino ang sasalakay sa
amin

at papasukin ang kutang ito?'

¹⁴Parurusahan ko kayo

gaya ng nararapat sa inyong mga gawa.

at pasisiklabin ko ang sunog sa inyong gubat,
at tutupukin nito ang lahat ng nakapaligid sa

inyo."

Katarungan muna

22 • ¹Ito ang salita ni Yawe: "Pumunta ka
sa bahay ng hari ng Juda at sabihin ang
mensaheng ito: ²Makinig sa salita ni Yawe, O
hari ng Juda, na nakaluklok sa trono ni David,
ikaw at ang iyong mga tauhan at lahat ng
pumapasok sa mga pintuang ito.

³Sinasabi ni Yawe:

Maging makatarungan at gumawa nang
mabuti.

Palayain sa kamay ng nang-aapi ang kan-
yang pinagsasamantalahan.

Huwag maltratuhin ang dayuhan, ang ulila o
ang biyuda;

huwag maging marahas sa kanila, at huwag
padanakin ang dugo ng walang-kasalanan.

⁴Kung gagawin ninyo ito, makapapasok sa
mga pintuang ito ang mga haring inapo ni David.
Darating silang sakay ng mga karwahe at
kabayo, kasama ang kanilang mga tauhan at
ang mga tao.

⁵Ngunit kung hindi ninyo pakikingingan ang
aking salita,

isinusumpa ko sa aking sarili:

guguho ang palasyong ito" – si Yawe ang
nagsasalita.

⁶Sapagkat ito ang sinasabi ni Yawe tungkol
sa sambahayan ng hari ng Juda:

Para sa akin, tulad ka ng Galaad, ng tuktok ng
Lebanon! Ngunit gagawin kitang disyerto, isang
lunsod na walang naninirahan. ⁷Naghahanda
ako ng mga tagapagwasak na sasalakay sa iyo,
may hawak na palakol ang bawat isa. Puputulin
nila ang mga pili mong sedro at ihahagis sa
apoy.

⁸Maraming pagano ang daraan sa lunsod na
ito at magtatanungan: "Bakit ganito ang ginawa
ni Yawe sa dakilang lunsod na ito?" ⁹At sasagot
sila: "Dahil sinira nila ang kanilang pakikipag-
tipan kay Yaweng kanilang Diyos, at sumamba
sila at naglingkod sa ibang mga diyos!"

Laban kina Yoakaz at Yoakim

¹⁰Huwag ninyong iyakan ang patay!

Huwag siyang ipagluksa,

kundi ang ipinatapon ang ipagdalam-
hati

sapagkat hindi na siya babalik pa o
makikita pa ang kanyang bayang sinila-
ngan!

¹¹Sapagkat ito ang sinabi ni Yawe
tungkol kay Salum na anak ni Yosias, na
humalili sa kanyang ama bilang hari ng
Juda at wala na rito:

¹²Hindi na siya babalik pa, kundi ma-
mamatay siya sa lugar na pinagtapunan
sa kanya at hindi na makikita pa ang
lupaing ito.

• **22.1** Tungkol sa ikalawang pagkubkob sa
Jerusalem sa taong 588 ang tula sa 21:1-10. Nasa
22:1-28 naman ang iba't ibang hula laban sa pamilya
ng hari bago naganap ang unang pagkubkob sa mga
taong 605-598. Tingnan ang 2 Hari 23:31-37 tung-
kol sa mga haring ito.

Nang mga araw na iyon, ang mga maharlika at
taong-gobyerno ng Jerusalem ay namumuhay na gaya
ng dati, walang pakialam sa nagaganap na krisis sa
kaharian. Ngunit di magtatagal at lahat sila'y papatayin
o ipatapon.

Ganito rin sa ngayon: ang mayayamang bansa at
mga mamamayan ay nagpapakaligaya at nabubuhay
na walang pakialam sa ibabaw ng isang bulkan. Naa-
angkop na alalahanin natin ang ilang pananalita ni
Monsenyor Helder Camara:

Matagal nang may karahasan. Pero mas laganap
siguro ito ngayon kaysa alinmang panahon – sa lahat
ng dako at sa maraming anyo: brutal, lantaran, pali-
him, makulit, bulag, binibigyang-katwiran, pinaplano,
pinagkakaisahan, pinag-iibayo, di-kilala, mahirap una-
wain, iresponsable.

Kung ang mga makapangyarihan sa mahihirap na
bansa ay walang lakas ng loob na bitiwang ang kanilang
mga pribilehiyo at maggawad ng katarungan sa
milyun-milyong mamamayang namumuhay sa di-
makataong kalagayan, kung ang mga gobyerno'y sa
papel lamang nagsasagawa ng mga reporma, paano
natin mapipigil ang mga kabataang natutuksong pu-
manig sa mga paniwalang nakaugat sa karahasan?

Hanggang kailan natin mas katatakutan ang bomba
atomika kaysa bomba ng karukhaan na ginagawa sa
sinapupunan ng Ikatlong Mundo?

Laban kay Yoakim

¹³ Kawawa ang nagtatayo ng bahay sa nakaw na mga gamit, nagtatayo ng mga palapag sa walang-katarungan!

Kawawa ang nagsasamantala sa kanyang kapwa at ayaw magpasuweldo sa trabaho nito!

¹⁴ Ah, nagtatayo ka ng magandang palasyo na may malalaking kuwarta sa itaas. Nagpapalagay ka pa ng malalaking bintana, dinidingdingan pa ng sedro at pinintahan pa ng pula. ¹⁵ Nagiging hari ka ba sa pagkakaroon ng maraming sedro? Hindi ba makatarungan at matuwid ang iyong ama? Kumain nga siya at uminom at naging maayos naman ang lahat para sa kanya. ¹⁶ Ipinagtanggol niya ang kapakanan ng dukha at nangangailangan.

At itinatanong ni Yawe: “Hindi ba’t pagkilala sa akin ang pagkilos nang ganito?”

¹⁷ Ngunit walang hangad ang iyong mga mata at puso kundi kumita at magpadanak ng dugo ng walang-kasalanan, mang-api at mangikil.”

¹⁸ Kaya sinasabi ni Yawe tungkol kay Yoakim na anak ni Yosias na hari ng Juda: Walang magdadalamhati para sa kanya: ‘Kawawang kapatid ko! Kawawa!’ Walang magdadalamhati: ‘Kawawang panginoon ko! Kawawa ang kanyang kamahalan!’ ¹⁹ Ililibing siyang parang asno, kakaladkarin at ihahagis sa labas ng mga pintuan ng Jerusalem.

²⁰ Umahon sa Lebanon at sumigaw; humiyaw sa kaburulan ng Basan sumigaw sa Abarim, sapagkat nalipol na ang iyong mga manliligaw.

• **23.1** *Kawawang mga pastol na nagliligaw at nagpapangalat!* Ang bagong atakeng ito laban sa mga masamang pinuno ay pinakasimula sa ilang salita ng pag-asa.

Titipunin ko mismo ang nalalabi sa aking mga tupa. Ang pagkawasak ng “pisikal” na Israel ay paghahanda sa pagdating ng “espirituwal” na Israel. Nasanay na ang mga tao na makitang inaabuso ng mga lider ang kanilang kapangyarihan at nagpapayaman naman ang mga pinuno. Ngunit may inihahandang pastol ang Diyos para sa kanyang bayan, na magaalaga sa mga tupa.

²¹ Kinausap na kita noong nakaririwasa pa, ngunit sinabi mo: ‘Hindi ako makikinig.’ Ganito na ang ugali mo mula pa sa iyong kabataan,

na di pinakikinggan ang aking salita.

²² Ikakalat ng hangin ang iyong mga pastol at mabibihag ang iyong mga manliligaw; at mas mahihiya ka pa kaysa kanila.

²³ Ikaw na tumatawag ng ‘Lebanon’ sa iyong bahay,

at mga tablang sedro ang ginawang pugad, gaano na ang pagdaing mo pagdating ng hapis,

gaya ng hirap ng babaeng nanganganak!

Laban kay Yekonias

²⁴ Isinusumpa ko – sabi ni Yawe – na kung si Yekonias man na anak ni Yoakim, na hari ng Juda ang sinsing na pantatak sa aking kanang kamay, huhugutin ko pa rin siya! ²⁵ Ibibigay nga kita sa mga nagtatangka sa buhay mo, sa mga kinatatakutan mo, kay Nabucodonosor na hari ng Babilonia, at sa mga Kaldeo. ²⁶ At ihahagis kita at ang inang nagsilang sa iyo sa ibang lupain na hindi ninyo sinilangan, at doon kayo mamamatay. ²⁷ Sapagkat hindi na kayo babalik pa sa lupaing pinananabikan ninyong balikan!

²⁸ Ang Yekonias bang ito’y palayok na basag at walang silbi, at walang sinumang may gusto? Bakit siya itinapon, siya at ang kanyang angkan, sa isang lupaing hindi nila alam?

²⁹ Lupa, lupa, lupa! Pakinggan ang sinasabi ni Yawe. ³⁰ Ito ang kanyang mga salita: “Italang walang anak ang lalaking ito, bigo sa kanyang buhay!” Wala isa man sa kanyang lahi ang magtatagumpay! Wala isa man ang luluklok sa trono ni David at maghahari sa Juda.

Ang mabuting pastol

23 • ¹ “Kawawang mga pastol na nagliligaw at nagpapangalat sa mga tupa ng aking pastulan!” Si Yawe ang nagsasalita.

Tatawagin nila siyang Yaweng-aming-Katarungan: isa itong paraan para ipakita ang kaibahan niya sa hari noon na nagngangalang Sedekias na ang ibig sabihi’y Si-Yawe-ang-Aking-Katarungan.

Maglalagay ako ng mga pastol na mangangalaga sa kanila. Bukod sa makatarungang hari, nakikita rin ni Jeremias ang iba pang mga pastol: bukod sa tanging Pastol na si Kristo, may lugar pa rin para sa mga taong desididong maging responsable para sa kanilang mga kapatid.

Hindi na sila matatakot. May ipinangangakong kapayapaang walang hanggan ang Diyos. Ang bagong

²Ito ang mensahe ni Yaweng Diyos ng Israel sa mga pastol na nagpapastol sa aking bayan: “Pinangalat ninyo ang aking mga tupa at itinaboy sila sa halip na alagaan. Kaya parurusahan ko kayo dahil sa inyong masasamang gawa.

³Titipunin ko mismo ang nalalabi sa aking mga tupa mula sa bawat lupaing pinagtabuyan ko sa kanila at muli ko silang ibabalik sa kanilang pastulan. Magiging mabunga sila at dadami. ⁴Bibigyan ko sila ng mga pastol na titingin sa kanila at mangangalaga. Hindi na sila matatakot o masisindak. Wala nang mawawala.”

⁵Ito ang sinasabi ni Yawe: “Darating ang araw na magpapalitaw ako kay David ng isang matuwid na supling, isang haring buong-karunungan mamumuno at pairalin sa lupain ang katarungan at pagkamatuwid. ⁶At tatamasahin ng Juda ang kapayapaan at panatag na mabubuhay ang Israel. At ito ang pangalang itatawag sa kanya: Yaweng-aming-Katarungan!

⁷Kayat darating ang panahon – ito ang salita ni Yawe – na hindi na sasabihing “Purihin si Yawe na naglabas sa mga anak ng Israel mula sa Ehipto,” ⁸kundi: “Purihin si Yawe na nagbalik sa mga inapo ng Israel mula sa lupain sa Hilaga at mula sa lahat ng lupaing pinagtabuyan niya sa kanila, upang mamuhay na muli sa sariling lupain!”

Mga propetang sinungaling

- ⁹Tungkol sa mga propeta:
Nadudurog ang aking puso,
nanginginig ang aking mga buto.
Para akong lasing na nadaig ng alak
dahil kay Yawe at sa mga banal niyang salita.
- ¹⁰Puno ng mga nakikiapid ang lupain. Kaya

bayan ng Diyos ay magiging higit pa kaysa pagpapatuloy lamang ng matandang kaharian ng Israel, at ang bagong hari ay magiging higit kaysa mga hari sa lupa (tingnan kung paano tinatalakay ni Jesus ang puntong ito sa Jn 10).

Umaasa ang sangkatauhang magkakaisa sa Kapayapaan, at ang misyon ngayon ng Iglesia ay magbigay ng isang larawan ng iba't ibang bayang natitipon kay Kristo. Ngunit magkakatotoo lamang ito sa makalangit na Jerusalem (Pagbubunyag 21:22).

Sa ibang mga dako'y ganito ring pag-asa ang

isinumpa ko ang lupain; nagluluksa ito, at natuyo ang mga pastulan sa ilang. Daan ng kasamaan ang tinatahak nila, namamayani ang paggawa ng kawalang-katarungan. ¹¹Nasusuhulan din ang mga pari at mga propeta; kahit na sa Bahay ko'y natuklasan ko ang kanilang kasamaan – ito ang salita ni Yawe.

¹²Kaya dudulas at didilim ang kanilang landas, matitisorod at madarapa sila sa paghahatid ko ng kapahamakan sa kanila sa taon ng kanilang kaparusahan.

¹³Nakita ko ang kahangalan ng mga propeta ng Samaria na nagpopropesiya sa ngalan ni Baal at nagliligaw sa aking bayang Israel. ¹⁴Ngunit sa mga propeta naman ng Jerusalem, kasuklam-suklam ang nakita ko: nakikiapid sila at nabubuhay sa kasinungalingan!

Pinalalakas nila ang loob ng mga gumagawa ng masama kayat wala isa mang tumatalikod sa kasamaan. Tulad sila sa Sodom sa paningin ko, at tulad naman sa Gomorra ang mga karaniwang tao.

¹⁵Kaya nagsasalita si Yawe ng mga Hukbo laban sa mga propeta: pakakanin ko sila ng mapait na pagkain at paiinum ng tubig na may lason, sapagkat kumalat ang kasamaan sa buong lupain mula sa mga propeta ng Jerusalem.

¹⁶Ito ang babala ni Yawe: “Huwag pakinggan ang sinasabi ng mga propeta. Maling pag-asa ang ibinibigay nila sa inyo, at mga pangitain ng kanilang imahinasyon ang sinasabi, at hindi ang mula sa bibig ni Yawe.

¹⁷Malakas ang loob nilang sabihin sa mga bumabalewala sa akin: ‘Nagsalita na si Yawe, sumainyo ang kapayapaan’; at sinasabi naman nila sa mga sumusunod sa kanilang suwail na puso: ‘Walang kasawiang-palad na darating sa inyo!’

¹⁸Sino nga ba ang nakabilang sa sanggunian ni Yawe? Sino ang nakakita at nakarinig sa kanyang salita? Sino ang nakapagbigay-pansin sa kanyang salita at naisalin ito sa iba?

¹⁹Sumilakbo ang unos ng poot ni Yawe at nagwala ang ipuipo sa mga ulo ng mga lapas-

ipinahahayag ni Jeremias, lalo na sa 33:15-18. Ganito ring paglalarawan sa Mabuting Pastol ang nasa Ezekiel 34 na naghahanda para sa sasabihin ni Jesus sa Juan 10, Lucas 15:4 at Mateo 9:36.

• **23.9.** Tingnan din ang Dt 13:6 at 18:22 at ang Jer 28 tungkol sa *mga bulaang propeta*.

Ang mga hindi ganap na nakauunawa sa kanilang pananampalataya ay namamangha sa mga pangitain at mga panaginip; nalilimutan nilang lubhang mapalinlang lalo na ang mga pangarap.

tangan! ²⁰Hindi maglulubag ang poot ni Yawe hanggang hindi niya natutupad at natototoo ang sarili niyang mga balak. Lubos n'yo itong maunawaan sa darating na panahon.

²¹Hindi ko isinugo ang mga propetang ito, ngunit patakbo silang umalis. Hindi ako nagsalita pero nagpropesiya sila! ²²Naroon ba sila sa aking sanggunian? Salita ko sana ang ipahayag nila sa aking bayan at pinalayo sila sa masasama nilang mga daan at gawa.

²³Diyos lamang ba ako sa malapit – si Yawe ang nagsasalita – at hindi na sa malayo? ²⁴May makapagtatago ba sa mga lihim na lugar at hindi ko siya makikita? – sabi ni Yawe – Di ba't ako ang nasa langit at nasa lupa rin?

²⁵Pinakinggan ko ang sinasabi ng mga propetang nagpopropesiya ng mga kasinungalingan sa aking pangalan. Sinasabi nila: Nanaginip ako! Nanaginip ako!

²⁶Hanggang kailan magkakaroon ng mga propeta ng kasinungalingan na nagpapahayag ng sarili nilang ilusyon? ²⁷Gusto nilang malimutan ng mga tao ang aking Pangalan sa pamamagitan ng mga panaginip na sinasabi nila sa isa't isa, kung paanong nilimot ng kanilang mga ninuno ang aking Pangalan nang sumunod sila kay Baal. ²⁸Panaginip lamang ang propesiya ng propetang nanaginip, ngunit katotohanan naman ang ipinahayag ng tumatanggap sa aking salita.

Puwede bang ipagkamali ang dayami sa trigo? – si Yawe ang nagsasalita – ²⁹Di ba't parang apoy ang aking salita, parang masong dumudurog sa bato?

³⁰Kaya laban ako sa mga propetang nagsasabing mga salita ko raw ang ninakaw nila sa isa't isa. ³¹Laban ako sa mga propetang nagpopropesiya sa pagpapagalaw lamang ng dila. ³²Laban ako sa mga propeta na sa mga panaginip na kasinungalingan ibinabatay ang kanilang propesiya at inililigaw ang aking bayan sa kanilang panlilinlang at pagkukunwari. Hindi ko sila isinugo o inutusan, kaya wala silang silbi sa aking bayan – ito ang salita ni Yawe.

³³At kung tanungin ka ng mga taong ito, propeta man o pari: Ano ang 'Pasanin' ni Yawe? Sagutin mo sila: 'Kayo ang pasanin at lilipulin ko kayo. Ito ang salita ni Yawe.' ³⁴At parurusahan

ko ang mga propeta o pari o mga karaniwang tao na nagsasabing: 'Pasanin' ni Yawe, pati ang kanilang sambahayan.

³⁵Ito ang dapat sabihin ng bawat isa sa kanyang kaibigan o kapatid: "Ano ang sagot ni Yawe?" o "Ano ang sabi ni Yawe?" ³⁶Ngunit di dapat banggitin ang 'Pasanin' ni Yawe sapagkat magiging pasanin ito sa nagsasabi nito. ³⁷⁻³⁸At kung gusto ninyong malaman, ito ang sinasabi ni Yawe:

³⁹Dahil ginagamit ninyo ang salitang ito gayong iniutos kong huwag ninyong gamitin, palalayasin ko kayo at ilalayo sa aking paningin, kayo at ang lunsod na bigay ko sa inyo at sa inyong mga ninuno. ⁴⁰Ibuhos ko sa inyo ang walang-hanggang kahihyan, bahid na di mapapawi habang panahon.

Dalawang kaing ng igos

24 • ¹Ipinakita sa akin ni Yawe ang dalawang kaing ng igos na inilagay sa harap ng Templo. Nangyari ito matapos ipatapon ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia si Yekonias na anak ni Yoakim, na hari naman ng Juda, kasama ang mga pinuno ng Juda, ang mga panday at mga platero, at dinala sila sa Babilonia, malayo sa Jerusalem.

²Mga piling igos ang nasa isang kaing, parang mga unang bungang hinog sa puno, at napakasasamang igos naman ang nasa isa pang kaing, napakasama kayat hindi makain. ³Sinabi sa akin ni Yawe: "Ano ang nakikita mo, Jeremias?" Sumagot ako: "Mga igos. Napakahusay ng magagandang igos at napakasama naman ng mga bulok na igos at hindi na makain!"

⁴Noon dumating sa akin ang salita ni Yawe. ⁵Ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel: "Gaya ng nakikita kong mabubuting igos ang mga taga-Juda na itinapon sa lupain ng mga Kaldeo. ⁶Titingnan ko ang kanilang kapakanan at ibabalik sila sa lupaing ito. Patataginan ko sila at hindi na wawasakin, itanim at hindi bubunutin. ⁷Bibigyan ko sila ng pusong kikilala sa akin na ako si Yawe. Sila ang magiging bayan ko at ako ang magiging Diyos nila, pagkat buong puso silang magbabalik sa akin."

⁸Ngunit tulad ng ginagawa sa masasamang

• **24.1** Naganap sa taong 598 ang unang pagkubkob sa Jerusalem, ang pagsuko ni Haring Yoakim at ang unang pagpapatapon. Sa sumunod na sampung taon, ang bagong haring si Sedekias at ang mga natirang mamamayan ay kumilos na parang walang nangyari. Bagamat talunan at dukha, ipinalagay ng mga taga-Jerusalem na mas nakaluluwag sila at

kailangan lamang nilang itangis ang sinapit ng mga ipinatapon. Tinatanggihan ni Jeremias ang ganitong opinyon. Mahalaga sa Diyos ang mga ipinatapon sapagkat sila ang simula ng bagong sambayanan sa hinaharap. Sa kabilang dako, may mas masamang mangyayari sa mga naiwan sa Jerusalem.

igos, napakabulok at hindi na makain – si Yawe ang nagsasalita – gayon din ang gagawin ko kay Sedekias na hari ng Juda, sa kanyang mga pinuno at sa mga nalabi sa Jerusalem, ang mga nanatili sa lupain at sa mga nanirahan sa Ehipto.

⁹Gagawin ko silang kasuklam-suklam sa lahat ng kaharian sa lupa. At magiging halimbawa sila ng kabiguan, paksa ng usapan, biruan at sumpa sa lahat ng bansang pagtatabuyan ko sa kanila.

¹⁰At ipadadala ko sa kanila ang tabak, gutom at salot hanggang malipol sila sa lupaing bigay ko sa kanila at sa kanilang mga ninuno.

Pitumpung taon na pagkabiha

25 • ¹Ito ang salitang dumating kay Jeremias tungkol sa buong bayan ng Juda sa ikaapat na taon ng paghahari sa Juda ni Yoakim na anak ni Yosias, sa unang taon ni Nabucodonosor, na hari ng Babilonia. ²At sinabi niya sa buong bayan ng Juda at sa lahat ng nasa Jerusalem:

³Mula sa ikalabintatlong taon ni Yosias na anak ni Amon at hari ng Juda hanggang sa araw na ito, dalawampu't tatlong taon nang dumating sa akin ang salita ni Yawe at patuloy naman akong nagsasalita sa inyo, ⁴pero hindi kayo nakinig. Paulit-ulit na isinusugo sa inyo ni Yawe ang kanyang mga lingkod na propeta, ngunit hindi ninyo sila pinakingsan o binigyangpansin.

⁵Sinabi nila: Talikuran ninyo ang inyong masasamang daan at gawain upang maka-panirahan kayo sa lupang bigay ni Yawe sa inyo at sa inyong mga ninuno magpakailanman. ⁶Huwag kayong humabol sa ibang mga diyos para maglingkod at sumamba sa kanila. Huwag ninyo akong galitin sa mga bagay na gawa ng inyong mga kamay, at hindi ko kayo sasaktan. ⁷Ngunit ayaw ninyong makinig – si Yawe ang nagsasalita – at ginalit ako sa mga diyus-diyusang gawa ninyo na naghatid ng sariling kapahamakan.

⁸Kaya nga sinasabi sa inyo ni Yawe ng mga Hukbo: Dahil ayaw ninyong makinig sa sinabi ko, ⁹ipatatag ko ang lahat ng angkan sa Hilaga at sasalakayin nila ang lupaing ito at ang mga naninirahan dito. Ganap ko silang lilipulin at gagawin silang sanhi ng takot at biruan at

guho sa habang panahon. ¹⁰Papawiin ko sa kanila ang lahat ng ingay ng galak at kaligayahan, ang awit ng mga bagong-kasal, at ang ingay ng gilingan at ang ilaw sa lampara.

¹¹Magiging guho ang buong lupain at pitumpung taon silang aalipinin ng hari ng Babilonia.

¹²(Ngunit pagkatapos ng pitumpung taon, parurusahan ko ang bansang ito dahil sa kanilang pagkakasala – si Yawe ang nagsasalita – at gagawin kong tiwangwang ang lupaing iyon magpakailanman.)

¹³Tototohanin ko sa lupaing ito ang lahat ng ipinahayag ko, lahat ng nasusulat sa aklat na ito.

¹⁴Aalipinin sila ng mga makapangyarihang bansa at hari! Gagantihan ko sila ayon sa kanilang mga gawa at sa ginawa ng kanilang mga kamay.

Ang kalis ng poot ng Diyos

¹⁵Ito ang sinabi sa akin ni Yaweng Diyos ng Israel: “Kunin mo ang kalis na ito ng alak at painumin dito ang lahat ng bansang pagsuguan ko sa iyo. ¹⁶Linom sila at susuray at maliligalig sa tabak na ipadadala ko sa kanila.”

¹⁷Kaya kinuha ko ang kalis sa kamay ni Yawe at pinainom dito ang lahat ng bansang pagsuguan sa akin: ¹⁸ang Jerusalem at ang mga bayan ng Juda, ang kanilang mga hari at mga pinuno upang maging guho at halimbawa ng bayang bigo, hinamak at isinumpa, gaya ng kalagayan nila ngayon. ¹⁹At ibinigay ko iyon kay Paraong hari ng Ehipto, sa kanyang mga tagapamahala, mga opisyal at buo niyang bayan, sa lahat ng mga bansa sa Kanluran, ²⁰sa lahat ng hari ng Us, sa lahat ng hari ng mga Pilisteo; sa Askalon, Gaza, Ekron at sa nalabi sa Asdod, ²¹sa Edom, Moab at Amon; ²²sa lahat ng hari ng Tiro at Sidon, sa mga hari sa mga baybayin sa kabilang ibayo ng dagat; ²³sa Dedan, Tema, Buz, ²⁴sa lahat ng hari ng Arabia at mga hari sa Kanluran na nasa disyerto; ²⁵sa mga hari ng Zimri, Elim at Media, ²⁶sa lahat ng hari sa Hilaga, sa malapit at malayo, sunud-sunod sila; sa lahat ng kaharian sa balat ng lupa! At pagkatapos nilang lahat, iinom din ang hari ng Babilonia!

²⁷Sabihin mo sa kanila: “Ito ang mensahe ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel: Uminom kayo, magpakalasing, magsuka, mabuwal

• **25.1** *Pinagsasama sa kabanatang ito ang:*
25:1-13. Isang introduksiyong tiyak na nauna sa mga propesiya ni Jeremias laban sa bayan ng Juda at ngayo'y bumubuo sa mga kabanata 1-24 ng kanyang aklat. Pansinin sa tekstong ito ang propesiya tungkol sa pitumpung taong itatagal ng pagkatapon ng mga

Judio sa Babilonia. Isa itong makahulugang bilang dahil may dalawang pagkatapon, noong 598 at 587, at marami pang nagsialis pagkalipas ng taong 538.

25:14-38. Isang introduksiyong tiyak na nauna sa mga propesiya laban sa mga nagkakatiyong bayang bansa sa mga kabanata 46-51.

upang hindi na tumindig pang muli dahil sa tabak na ipadadala ko laban sa inyo.”

²⁸Ngunit kung ayaw nilang kunin ang kalis sa iyong kamay para uminom, sabihin mo sa kanila: “Si Yawe ng mga Hukbo ay nagsalita na: Dapat din kayong uminom. ²⁹Pag nakita mong una kong pinarurusahan ang lunsod na pinananahanan ng aking Pangalan, akala mo ba’y di ka parurusahan?”

Hindi, sapagkat ako mismo ang magpapababa sa tabak sa lahat ng nasa lupa – si Yawe ng mga Hukbo ang nagsasalita.”

³⁰Ihatid mo sa kanila ang lahat ng ito at sabihin sa kanila: “Umuungol si Yawe sa itaas; sumisigaw siya mula sa Kanyang banal na tirahan at malakas ang dagundong ng kanyang tinig sa kanyang tirahan sa pagbababala niya sa lahat ng nasa daigdig. Dumadagundong ang kanyang tinig sa dulo ng daigdig dahil may sakdal si Yawe sa mga bansa. ³¹Hinahatulan niya ang bawat tao, at pinababayaang niyang mamatay sa tabak ang masasama – ito ang salita ni Yawe.”

³²Sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo: “Tingnan, lumalaganap na ang kapahamakan sa bawat bansa. May bagyong lumilitaw sa dulo ng daigdig.” ³³Sa araw na iyon, ikakalat ang mga pinatay ni Yawe sa magkabilang dulo ng daigdig. Hindi sila ipagluluksa, titipunin o ililibing – magiging para silang dumi sa lupa!

³⁴Mga pastol, humagulgol at managhoy!

Gumulong sa alabok, kayong mga pinuno ng kawan sapagkat dumating na ang araw ng pagpatay at pangangalat sa inyo at babagsak kayong parang mga pinatabang tupa.

³⁵Walang matatakbuhan ang mga pastol, walang matatakasan ang mga pinuno ng kawan.

³⁶Sumisigaw ang mga pastol at humahagulgol ang mga pinuno ng kawan sapagkat winasak ni Yawe ang mga damuhan ³⁷at tahimik na mga pastulan dahil sa nag-aapoy na poot ni Yawe.

³⁸Iniwan niyang tulad ng batang leon ang kanyang yungib at sinisira ang lupain dahil sa kanyang poot.

Inaresto at hinatulan si Jeremias

26

¹Sa simula ng paghahari ni Yoakim na anak ni Yosias, na hari ng Juda, dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ²Ito ang sinasabi ni Yawe: “Tumindig ka sa patyo ng Bahay ni Yawe at sabihin sa lahat ng dumarating mula sa mga bayan ng Juda para sumamba sa Bahay ni Yawe ang lahat ng ipinasasabi ko sa iyo: huwag bawasan ng kahit ano! ³Baka makinig sila sa iyo, at talikuran ng bawat isa ang masasama niyang gawi. At hindi ko na ipadadala ang parusang iniisip kong ipadama sa kanila dahil sa masama nilang mga gawa.

⁴Sabihin mo sa kanila: Ito ang sinasabi ni Yawe:

Hindi ninyo ako sinunod at hindi kayo namuhay ayon sa aking Batas na iniharap ko sa inyo. ⁵Hindi ninyo pinakinggan ang aking mga lingkod na mga propeta, na lagi kong isinusugo sa inyo. Kung magpupumilit kayo na di makinig sa kanila, ⁶itutulad ko ang Bahay kong ito sa santuwaryo sa Silo, at ang Jerusalem bilang halimbawa: makikita ng lahat ng bansa sa lupa na isinumpa ko ito.”

⁷Narinig ng mga pari, mga propeta at ng lahat ng tao ang sinabi ni Jeremias sa Bahay ni Yawe. ⁸Pagkasabi ni Jeremias sa iniutos sa kanya ni Yawe, dinakip siya ng mga pari at mga propeta at sinabing: “Mamamatay ka!” ⁹Paano ka nakapag-

• **26.1** Mababasa sa 7:1-15 ang pahayag laban sa mga umaasa sa Templo. Binubuod dito ng sekretaryo ni Jeremias na si Baruc ang pahayag na ito at sinasabi niya sa atin ang mabigat na dating nito.

– Ipinagtatanggol ng bayan si Jeremias laban sa mga pari at mga propeta.

– Matatag si Jeremias sa kanyang paninindigan: hindi siya makapagpakita ng pruwera o milagro para patibayan ang kanyang sinasabi. Iniligtas siya ng pagbabalik-loob ng sambayanan: kinikilala nila ang tinig ng katotohanan.

– Ginugunita nila ang mga salita ni Propeta Mikeas (3:12) sa nakaraang dantaon.

– Sa wakas ng kabanata, binabanggit ang pamilya ni Safan, ang sekretaryo ng hari na panig sa panrelihiyong reporma ni Haring Yosias (tingnan ang 2 H 22:8). Maraming beses na ipagtatanggol ni Safan at ng kanyang angkan si Jeremias.

Hindi nagkataon lamang ang paghaharap na ito ni Jeremias at ng mga pari. Malimit salungatin ng mga pari na mga tagapag-ingat ng salita ng Diyos ang mga propeta ng kanilang kapanahunan. Binale-wala ng mga pari si Juan Bautista at si Jesus naman ay kanilang hinatulan. Ito ang dahilan: kadalasa’y ang iniisip ng mga ministro ng relihiyon unang-una ay ang papanatilihin ang mga institusyon at sistema na sila ang mga

sasalita sa Ngalan ni Yawe na wawasakin ang Bahay na ito gaya ng Silo, at iiwang guho ang lunsod na ito?" At pinaligiran ng lahat ng tao si Jeremias sa Bahay ni Yawe.

¹⁰Nang mabalitaan ito ng mga pinuno ng Juda, nagpunta sila sa Bahay ni Yawe mula sa palasyo ng hari at lumuklok sa kanilang mga upuan sa bungad ng Bagong Pintuan. ¹¹At sinabi ng mga pari at mga propeta sa mga pinuno ng bayan: "Patayin ang lalaking ito dahil nagpropesiya siya laban sa lunsod na ito gaya ng narinig ng inyong mga tainga!"

¹²Sumagot si Jeremias: "Isinugo ako ni Yawe para magpropesiya laban sa Bahay na ito at sa lunsod na ito, tulad ng inyong narinig. ¹³Ituwid ninyo ngayon ang inyong mga daan at mga gawa, at sumunod kay Yaweng inyong Diyos, at kahahabagan niya kayo at hindi na ipahahamak.

¹⁴Ako nama'y nasa inyong mga kamay; gawin ninyo sa akin ang tama at makatarungan sa palagay ninyo. ¹⁵Ngunit alamin ninyong wala akong kasalanan at kung papatayin ninyo ako, kayo ang pumipinsala sa inyong sarili, sa lunsod na ito at sa mga tao. Ang totoo'y si Yawe ang nagsugo sa akin para sabihin ang lahat ng sinabi ko na narinig ninyo."

¹⁶Kaya sinabi ng mga pinuno at ng mga tao sa mga pari at mga propeta: "Hindi siya nararapat mamatay; nagsalita nga siya sa atin sa Ngalan ni Yawe."

¹⁷Tumindig ang ilan sa Matatanda ng lupain at nagsalita: ¹⁸"Nagpropesiya noon sa bayan si Mikeas ng Morasti sa panahon ni Ezekias na hari ng Juda: 'Matutulad sa bukirin ang Sion, at magiging isang tambak naman ng guho ang Jerusalem. Magiging gubat ang burol na kinatatayuan ng Templo.'

¹⁹Pinatay ba siya ni Ezekias na hari ng Juda, o ng mga taga-Juda? Sa halip ay nagkaroong-pitagan sila kay Yawe at hiningi ang kapatawaran. Kaya nagbago ng loob si Yawe at hindi na sila ipinahamak. Paano natin magagawa ang krimeng ito?"

²⁰May isa pang lalaki na nagpropesiya sa Ngalan ni Yawe, siya si Urias na anak ni Semaya na taga-Kiryat-yearim. Nagpropesiya siya laban sa lunsod na ito at sa lupain gaya ni Jeremias. ²¹Nang marinig ito ni Haring Yoakim at ng lahat ng pinuno, ipinasya nitong patayin siya. Nalaman ito ni Urias at takot na tumakas pa-Ehipto. ²²Ngunit pinapunta ni Haring Yoakim sa Ehipto si Elnatang anak ni Akbor, kasama ang ilan pa. ²³Inilabas nila si Urias mula sa Ehipto at iniharap kay Haring Yoakim, na nagpapatay sa kanya at itinapon naman ang kanyang bangkay sa libingan ng mga karaniwang tao.

²⁴Kinampihan naman ni Ahikam na anak ni Safan si Jeremias, at hindi siya nahulog sa kamay ng mga taong gustong pumatay sa kanya.

Ang pamatok ni Nabucodonosor

27 ¹Sa simula ng paghahari ni Sedekias na anak ni Yosias, dumating ang salitang ito ni Yawe kay Jeremias: ²"Gumawa ka ng mga lubid at pamatok para sa iyo, at ilagay sa iyong leeg. ³At ipasabi mo sa mga hari ng Edom, Moab, Amon, Tiro at Sidon, sa kanilang mga sugo na dumating sa Jerusalem para humarap kay Sedekias na hari ng Juda. ⁴Ibigay mo sa kanila ang pasabing ito para sa kanilang mga panginoon:

Ito ang salita ni Yawe ng mga Hukbo na ipararating ninyo sa inyong mga panginoon: ⁵Sa malakas kong kapangyarihan at nakaunat na bisig, ako ang may gawa sa lupa at sa mga tao at sa mga hayop na naririto, at ibinigay ko ito kung kanino ko gusto. ⁶Naibigay ko na ngayon ang lahat ng lupaing ito sa mga kamay ng aking lingkod na si Nabucodonosor na hari ng Babilonia at ipaiilalim ko rin sa kanya pati mga hayop sa gubat. ⁷Maglilingkod sa kanya ang lahat ng bansa, at sa kanyang anak at apo hanggang sumapit ang panahon para sa kanyang lupain, at sasakupin siya ng malalakas na mga bansa at makapangyarihang mga hari.

⁸Para naman sa bansa o kahariang ayaw maglilingkod kay Nabucodonosor na hari ng Babilonia, parurusahan ko ito sa tabak, taggutom at salot - ito ang salita ni Yawe - hanggang malipol ito ng kanyang kamay.

⁹Kaya huwag ninyong pansinin ang inyong mga propeta, manghuhula, tagaintindi sa panaginip, astrologo o espiritista na nagsasabing 'Huwag kayong paiilalim sa hari ng Babilonia.'

¹⁰Sapagkat mga propeta sila ng kabulaanan kaya itataboy kayo mula sa inyong lupain. Ako mismo ang magtataboy sa inyo para malipol.

¹¹Ngunit ang bansang pailalim sa pamatok ng hari ng Babilonia at maglilingkod sa kanya ang iiwan ko sa kanilang sariling lupain – ito ang salita ni Yawe – upang bungkalin iyon at doon manirahan.”

¹²Ibinigay ko ang salita ring ito kay Sedekias na hari ng Juda: “Pailalim kayo sa pamatok ng hari ng Babilonia. Paglilingkuran ninyo siya at ang kanyang bayan at mabubuhay kayo. ¹³Ba’t ka mamamatay pati na ang iyong bansa sa tabak, taggutom at salot, tulad ng banta ni Yawe sa alinmang bansang hindi maglilingkod sa hari ng Babilonia?” ¹⁴Huwag kayong makinig sa mga propetang nagsasabing “Huwag kayong maglilingkod sa hari ng Babilonia.” Sapagkat kasinungalingan ang kanilang propesiya. ¹⁵Hindi ko sila isinugo, sabi ni Yawe, at nagpropesiya sila ng kabulaanan sa aking Pangalan. Kung hindi’y palalayasin ko kayo at malilipol kayo kasama ang inyong propeta.

¹⁶At kinausap ko naman ang mga pari at mga tao: “Sinasiabi ni Yawe: Huwag ninyong pakinggan ang mga propetang nagsasabi: ‘Sa lalong madaling panaho’y ibabalik mula Babilonia ang mga kagamitan ng Bahay ni Yawe.’ Nagpopropesiya sila ng mga kabulaanan. ¹⁷Huwag kayong makinig sa kanila, kundi paglilingkuran ang hari ng Babilonia at kayo’y mabubuhay. Huwag nawang maging guho ang lunsod na ito.

¹⁸Kung mga propeta sila at nasa kanila ang salita ni Yawe, mananalangin sana sila ngayon kay Yawe ng mga Hukbo na huwag ipadala sa Babilonia ang mga gamit na nalalabi sa Bahay ni Yawe at sa palasyo ng hari at sa Jerusalem.

¹⁹Sapagkat ito ang sinasabi ni Yawe tungkol sa mga haligi, sa Dagat-dagatang tanso at sa mga naililipat na mga patungan, at sa iba pang mga gamit sa lunsod na ito ²⁰⁻²¹na hindi dinala

ng hari ng Babilonia nang ipatapon nito si Yekonias sa Babilonia mula sa Jerusalem: ²²“Dadalhin sa Babilonia ang mga iyon at doon mananatili hanggang sa araw na mamahala ako para kunin ang mga iyon. At ibabalik ko ang mga iyon sa lugar na ito.”

Jeremias at Ananias

28 • ¹Sa simula ng paghahari ni Sedekias na hari ng Juda, sa ikalimang buwan ng ikapat na taon, kinausap ako ng propetang si Ananias na anak ni Asur na taga-Gibeon. Sinabi niya sa akin sa Bahay ni Yawe sa harap ng mga pari at ng mga tao:

²“Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel:

Wawasakin ko ang pamatok ng hari ng Babilonia. ³Sa loob ng dalawang taon ibabalik ko sa lugar na ito ang lahat ng bagay na inalis ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia mula sa Bahay ni Yawe at dinala sa Babilonia. ⁴Ibabalik ko rin si Yekonias na anak ni Yoakim, na hari ng Juda at ang lahat ng iba pang bihag mula sa Juda na ipinatapon sa Babilonia. Talaga ngang wawasakin ko ang pamatok ng hari ng Babilonia – salita ni Yawe.”

⁵Ngunit sinagot ni Jeremias si Ananias sa harap ng mga pari at ng lahat ng tao: ⁶“Amen! Gawin sana ni Yawe at magkakatotoo ang mga sinabi mo tungkol sa pagbabalik dito galing Babilonia ng mga kagamitan ng Bahay ni Yawe at ng lahat ng

taga-ingat at nagbibigay sa kanila ng kabuhayan, samantalang ang mga propeta nama’y nag-aanyaya sa atin na sumulong at isaalang-alang ang mahalaga.

• **28.1** Gaya ng nakita natin sa 22:1, ang sampung taong nasa pagitan ng dalawang pagkubkob sa Jerusalem, mula 598 hanggang 588, ay panahon ng kabaliwan at mga maling ilusyon. Laging may mga taong humuhula sa pagbagsak ng imperyo ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia, at sa pagbabalik ng mga itinapon. Buong tapang na sinasalungat ni Jeremias ang ganitong maling pag-asa at inihuhula ang pagsuko kay Nabucodonosor, kaya itinuring siya ng mga pinunong Judio bilang kaaway ng bansa.

Hinaharap ni Jeremias ang mga bulaang propeta. Kung hindi nagkakaisa ang mga propeta, paano malalaman ng bayan kung sino ang tunay na propeta? Tingnan ang Dt 13:6 at 18:22 tungkol dito.

Ang propetang nagpropesiya ng kapayapaan ay hindi kikilalanin hangga’t hindi nagkakatotoo ang kanyang ipinahayag. Higit pa sa Deuteronomio ang sinasabi ni Jeremias. Magmula sa panahon ni Elias (tingnan ang 1 H 19:18), ang misyon ng mga propeta ay ang ihula ang patuloy na pagbagsak ng kaharian ng Israel at ipahayag ang isa pang kahariang darating. Inihula nila ang ilang tagumpay ngunit sa gitna ng patuloy na pagkabalid sa pagkawasak. Kaya, mas hindi dapat pinagtiwalaan ng mga Judio si Ananias na nagpapahayag ng kasaganaan kaysa kay Jeremias na ang iginigiit ay ang mga banta ni Yawe.

Ang mga propeta ay ipinadala sa isang makasalanang bayan para hubugin ang kanilang konsiyensiya tungkol sa kasalanan at hindi para patulugin. Kung nabubuhay tayo sa gitna ng kawalang-katarungan, hindi tayo dapat magtiwala sa mga nanganako ng kasaganaan.

ipinatapon. ⁷Ngunit pakinggan mo ang sasabihin ko sa iyo, sa harap ng lahat.

⁸Mula pa noo'y digmaan na, kapahamakan at salot ang propesiya sa maraming bansa at makapangyarihang mga kaharian ng mga propetang nauna sa iyo at sa akin. ⁹Kayat kung may propetang nagpopropesiya ng kapayapaan, hindi siya kikilalaning talagang sugo ni Yawe hanggang hindi nagkakatotoo ang kanyang mga ipinahayag."

¹⁰Ngunit kinuha ni Ananias ang pamatok sa leeg ni Jeremias at sinira iyon, ¹¹at sinabi sa harap ng lahat: "Ito ang sinasabi ni Yawe: Ganito ko rin wawasakin ang pamatok ni Nabucodonosor sa leeg ng lahat ng bansa sa loob ng dalawang taon." At umalis na si propeta Jeremias.

¹²Pagkatapos ay dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ¹³"Pumunta ka at sabihin kay Ananias: Ito ang sinasabi ni

Yawe: Sinira mo ang pamatok na kahoy, kaya pinapalitan ko iyon ng isang pamatok na bakal.

¹⁴Sapagkat ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel: Lalagyan ko ng pamatok na bakal ang leeg ng lahat ng bansa para maglingkod sila kay Nabucodonosor na hari ng Babilonia, at maglilingkod nga sila. Ibibigay ko sa kanya pati ang kapangyarihan sa mababangis na hayop."

¹⁵At sinabi ni Jeremias kay Ananias: "Makinig ka, Ananias! Hindi ka sinugo ni Yawe, pero nalinlang mo na ang bayang ito, napaasa mo sila sa iyong mga kasingungalingan. ¹⁶Kaya ito ang sinasabi ni Yawe tungkol sa iyo: Malapit na kitang alisin sa balat ng lupa. Mamamatay ka dahil nagpayo ka ng paghihimagsik laban kay Yawe."

¹⁷At sa ikapitong buwan ng taong iyon, namatay si Ananias.

MGA PROPESIYA NG PAGPAPALA

Ang sulat sa mga ipinatapon

29 • ¹Ito ang liham na ipinadala ni Propeta Jeremias mula sa Jerusalem sa mga Matatanda, mga pari, mga propeta at sa lahat ng ipinatapon ni Nabucodonosor sa Babilonia. ²Noo'y umalis na sa Jerusalem si Haring Yekonias, kasama ang inang reyna, ang mga opisyal, mga pinuno ng Juda at Jerusalem, at mga panday at platero.

³Ipinagkatiwala naman ang liham kina Elasang anak ni Safan at Gamarias na anak ni Elcias, na isinugo ni Sedekias na hari ng Juda kay Haring Nabucodonosor sa Babilonia. Ito ang nasa liham:

• **29.1** Nang mga taong 598-587, habang palala nang palala ang kabulagan ng mga taga-Jerusalem, hangad ni Jeremias na bigyang-direksyon ang mga ipinatapon. Natutukso silang maniwala na pupuwedeng maibalik sa dati ang mga bagay-bagay. May mga propeta pa nga sa kanila na nagpapanatili sa ilusyon ng nalalapit at agad na pagkagapi ng Babilonia. Isa sa mga ito ang nagpadala ng mga sulat sa Jerusalem para ipabilanggo si Jeremias (24-28).

Ang totoo'y dapat nilang tanggapin ang pagkatalo para makita nila ang kanilang kataksilan kay Yawe, na

⁴Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel sa lahat ng ipinatapon sa Babilonia mula sa Jerusalem:

⁵"Magtayo ng mga bahay at doon manirahan, magtanim ng mga puno at kanin ang bunga ng mga ito, mag-asawa at magkaroon ng mga anak, ⁶ikuha ng mapapangasawa ang inyong mga anak na lalaki, at papag-asawahin ang inyong mga anak na babae para magkaanak din sila. Magpakarami kayo roon at huwag

sanhi ng kanilang pagkapahiya; dapat silang magbago ng pananaw. Nang panahon ding iyon, isa pang tunay na propeta, si Ezekiel, ang nangungusap sa gayon ding paraan.

Isang mabagal na transpormasyon ang magaganap sa mga pari, sa mga maharlika, mga taong-sining at mga taong-gobyerno na ipinatapon at pagkaraan ng pitumpung taong pagkatapon, babalik sa Jerusalem ang kanilang mga anak bilang "mga dukhang naghanap kay Yawe."

mangaunti. ⁷ Pagkaabalahan ang ikasasagana ng lupaing pinagdalan ko sa inyo at mamagitan kay Yawe alang-alang sa kapakanan nito, sapagkat kapakanan din ninyo ang kapakanan niyon.”

¹⁰ Ito ang sinasabi ni Yawe: “Pagkatapos ng pitumpung taon sa Babilonia, dadalawin ko kayo upang tuparin ang aking salita ng kagandahang-loob ko sa inyo at ibabalik kayo sa lugar na ito. ¹¹ Sapagkat maganda ang balak ko para sa inyo, at hindi masama. Bibigyan ko nga kayo ng kinabukasan at pag-asa.”

¹² At sinasabi pa rin ni Yawe: “Kapag tumawag kayo sa akin, pakikinggan ko kayo. ¹³ Hahanapin ninyo ako at matatagpuan ako kung buong puso ninyo akong hahanapin.”

¹⁴ Sapagkat sinasabi ni Yawe: “Hahayaan kong matagpuan ninyo ako at titipunin ko kayo mula sa lahat ng bansa at sa lahat ng lugar na pinagtabuyan ko sa inyo at ibabalik sa lugar na pinagmulan ninyo nang kayo’y ipatapon.”

¹⁵ Akala ninyo’y isinugo sa inyo ni Yawe sa Babilonia ang ilang propeta. ⁸ Huwag kayong palinlang sa mga propeta at mga manghuhulang nasa piling ninyo. Huwag kayong maniwala sa kanilang mga panaginip. ⁹ Nagsinungaling sila sa kanilang pagsasalita sa aking Pangalan; hindi ko nga sila isinugo. ¹⁶ At tungkol naman sa haring nakaluklok sa trono ni David at sa lahat ng nasa lunsod na ito (ang inyong mga kamag-anak na hindi sumama sa inyo sa pagkatapon), ¹⁷ ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo: “Magpapadala ako ng tabak, taggutom at salot laban sa kanila. Gagawin ko silang parang napakasasamang igos, napakabulok at hindi na makakain pa. ¹⁸ Hahabulin ko sila ng tabak, taggutom at salot. Gagawin ko silang kasuklam-suklam sa lahat ng kaharian sa lupa, at isang halimbawa ng bayang bigo, hinamak at isinumpa sa lahat ng bansang pagtatabuyan ko sa kanila. ¹⁹ Sapagkat hindi nila pinakinggan ang aking mga salita nang paulit-ulit kong isugo sa kanila ang aking mga lingkod na mga propeta. Ayaw nilang makinig.”

²⁰ At kayo namang mga itinapon, na pinalayay ko sa Jerusalem patungong Babilonia, pakinggan ninyo ang salita ni Yawe.

²¹ Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel tungkol kina Ahab at Sedekias: “Ibibigay ko sila sa hari ng Babilonia at papatayin sila sa inyong harapan.” ²² Ito ang pagsisimulan ng isang sumpa na malimit gamitin ng mga bihag na taga-Juda na nasa Babilonia: ‘Gawin sana sa iyo ni Yawe ang ginawa niya kina Sedekias at Ahab, na sinunog nang buhay ng hari ng Babilonia!’

²³ Sapagkat kasuklam-suklam ang mga ginawa nila sa Israel: nakiaapid sila sa mga asawa ng iba, at nagsinungaling sa aking Pangalan, na hindi ko naman iniutos sa kanila. Alam ko iyon at nasaksihan,” sabi ni Yawe.

Reaksyon sa sulat ni Jeremias

²⁴ Pagkatapos nito, si Semaya ng Nehelam ²⁵ ay nagpadala ng mga liham sa sarili niyang pangalan sa lahat ng nasa Jerusalem at kay Sofonias na anak ng paring si Maasias: ²⁶ “Hini-rang ka ni Yawe bilang paring kahalili ni Yoyada upang maging tagapamahala sa Bahay ni Yawe para dakpin ang sinumang baliw na propeta at ikulong at ikadena. ²⁷ Kaya bakit di mo pinagbawalan si Jeremias na taga-Anatot na maging propeta sa piling ninyo? ²⁸ Sa buwang ito, ipinadala niya sa amin ang mensaheng ito sa Babilonia: Tatagal iyon! Magtayo kayo ng bahay at doon manirahan; magtanim ng mga puno at kanin ang bunga ng mga ito.”

²⁹ Pagkabasa ng paring si Sofonias sa liham na ito nang naririnig ni Propeta Jeremias, ³⁰ dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ³¹ “Ipadala mo ang pasabing ito sa lahat ng ipinatapon: Ito ang sinasabi ni Yawe tungkol kay Semaya ng Nehelam: Nagpropesiya si Semaya gayong hindi ko siya isinugo at pinaasa niya kayo sa mga kabulaanan. ³² Kaya parurusahan ko si Semaya at ang kanyang mga inapo; wala isa man sa kanila ang matitira para makita ang kabutihang gagawin ko sa aking bayan, sapagkat itinulak niya ang aking bayan na maghimagsik laban kay Yawe.”

Muling itatayo ang Kaharian sa Hilaga

30 • ¹ Ito ang isa pang salita ni Yawe na dumating kay Jeremias: ² Sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel: “Isulat mo sa isang aklat ang lahat ng sinabi ko sa iyo, ³ sapagkat malapit

• **30.1** Pinababalik tayo ng mga kabanata 30 at 31 sa maliligayang araw ni Haring Yosias. Bukod sa pagpapasigla sa pananampalataya at pagsamba kay

Yawe, nasakop din niya ang isang bahagi ng dating kaharian ng Israel at ngayo’y probinsiya na ng Asiria matapos bumagsak ang Samaria.

na ang panahon na babaguhin ko ang kapalaran ng aking bayang Israel, ibabalik ko sila sa lupang bigay ko sa kanilang mga ninuno bilang ari-arian nila.”⁴ Narito ang mga salitang sinabi ni Yawe sa Israel:

⁵ Mga sigaw ng takot ang naririnig, sindak, at hindi kapayapaan!

⁶ Magtanong at tumingin:

Nanganganak ba ang isang lalaki?

Kung gayo’y bakit nakikita kong hawak ng mga matipunong lalaki ang kanyang tiyan, at parang babaeng nanganganak at namumutla ang kanilang mga mukha?

⁷ Napakasama ng araw na iyon!

Wala na iyong makakatulad!

Panahon ng kapahamakan para kay Jacob ngunit siya’y maliligtas.

⁸ “Sa araw na iyon – sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo – sisirain ko ang pamatok sa kanyang leeg at wawasakin ang kanyang mga gapos. Kayat hindi na sila aalipinin ng mga dayuhan; ⁹ kundi kay Yaweng kanilang Diyos sila maglingkod, at kay David na kanilang hari na itatalaga ko para sa kanila.”

¹⁰ Sinasabi ni Yawe: “Jacob, aking lingkod, huwag kang matakot. Huwag kang mangamba, Israel, sapagkat ililigtas kita at ang iyong mga inapo mula sa lupaing pinag-alipinan sa kanila. Babalik si Jacob at makatatagpo ng kapayapaan at kapanatagan at hindi na guguluhin ninuman.

¹¹ Sumasainyo ako para iligtas kayo. Ganap kong wawasakin ang lahat ng bansang pinagkalatan ko sa inyo. Kayo lamang ang hindi ko lilipulin, kundi susupilin nang may katarungan at hindi ko kayo pababayaang di naparurusahan.”

¹² Sinasabi ni Yawe:

“Hindi na gagaling ang sugat mo, malubha ang pinsala mo.

¹³ Wala nang magmamalasakit sa iyo. ni gamot na magpapagaling sa iyo.

¹⁴ Nilimot ka na ng lahat mong mangingibig; wala na silang pakialam sa iyo. Hinampas nga kita gaya ng isang kaaway, at buong-lupit na pinarusahan dahil sa bigat ng iyong kasalanan at kasamaan ng iyong pagkakasala.

¹⁵ Bakit ka sumisigaw ngayong nasasaktan ka?

Wala bang lunas para sa iyong sakit?

Dahil sa iyong mabigat na krimen at pagkakasala kaya ko ito ginagawa sa iyo.

¹⁶ Lalamunin ang lahat ng lumalamon sa iyo, at bibihagin ang mga umaapi sa iyo; at sasamaman ang nananamsam sa yaman mo at hahamakin ang mga humahamak sa iyo. Sapagkat tinawag kang Itinakwil, Sion, na walang nagma-malasakit,¹⁷ ibabalik ko ang iyong kalusugan at pagagalangin ang iyong mga sugat” – sabi ni Yawe.

¹⁸ Sinasabi ni Yawe: “Ibabalik ko ang mga bihag sa mga tolda ni Jacob at kaaawaan ang kanyang mga tirahan. Muling itatayo ang lunsod sa ibabaw ng mga guho at ang palasyo sa dating kinatatayuan nito. ¹⁹ Manggagaling mula sa kanila ang mga awit ng pasasalamat at ang ingay ng pagsasaya.

Pararamihin ko sila at hindi sila manganganti. ²⁰ Matutulad sa dati ang kanilang mga anak at itatayo sa harap ko ang kanilang pamayanan. Parurusahan ko naman ang mga umaapi sa kanila.

²¹ Isa sa kanila ang mamumuno sa kanila at magmumula sa kanila ang kanilang pinuno. Ilalapit ko siya sa akin sapagkat sino nga ba ang magkakalakas-ng-loob na lapitan ako?²² (Kayo ang magiging bayan ko at ako ang inyong magiging Diyos.)”

²³ Tingnan ninyo ang unos ni Yawe, na siklab sa poot, parang nagwawalang ipuipo na umiikot sa mga ulo ng masasama. ²⁴ Hindi nga lalayo ang poot ni Yawe hanggang hindi niya nagagawa at natutupad ang niloloob ng kanyang puso.

Mauunawaan ninyo ito sa darating na panahon.

Uuwi ang Israel sa sariling bayan

31 ¹ “Sinasabi ni Yawe: Sa panahong iyon, ako ang magiging Diyos ng lahat ng angkan ng Israel at sila ang magiging bayan ko.”

² Ito ang sinasabi ni Yawe:

“Ang bayang nakaligtas sa tabak ay nakatagpo ng biyaya sa disyerto; palapit na ang Israel sa kanyang kapahingahan.

Malapit na ang panahon na babaguhin ko ang kapalaran ng aking bayang Israel. Pinalayas sa lupaing ito ang mga Israelita at nagsipangalat. Wala sila rito ngayon para makinig kay Jeremias, pero sila ang kinakausap nito, na hindi limitado ng lugar at panahon. Mahalaga rin sa Juda ang sinasabi niya sa kanila, dahil ito naman ang susunod na wawasakin at pangangalatin.

Ngayo’y nagsasalita si Yawe na parang Ama sa walda sa anak. Inaalala niya ang nakaraang mga pagkakasala na nagtutulak sa kanya na magparusa. At ipinangangako niyang pabalikin niya ang kanyang nangalat na mga anak. Ganito ring mga pangako ang nilalaman ng mga kabanata 40-55 ng aklat ni Isaias.

³Napakita si Yawe mula sa malayo, at sinasabi:

Inibig kita ng walang hanggang pag-ibig; kaya patuloy ang aking kagandahang-loob sa iyo.

⁴Muli kitang itatayo at matatayo kang muli, O Birheng Israel!

Muli mong kukunin ang iyong mga tamborin, at sasayaw kasama ng mga nagagalak.

⁵Muli kang magtatanim sa mga ubasan sa mga bundok ng Samaria;

magtatanim ang mga magsasaka, at pakikinabangan ang bunga.

⁶Darating nga ang araw na sisigaw ang mga bantay sa kabundukan ng Efraim:

'Tayo na't umakyat sa Sion, kay Yaweng ating Diyos.'

⁷Sinasabi ni Yawe:

"Umawit dahil sa Jacob, at ipagbunyi ang pinakadakila sa mga bansa; lhayag ang inyong papuri at sabihin: 'Iniligtas ni Yawe ang kanyang bayan, ang nalabi sa Israel.'

⁸Masdan, ibalik ko sila buhat sa lupain sa Hilaga,

at titipunin mula sa mga dulo ng daigdig, kasama ang mga bulag at pilay,

mga inang may anak

at mga babaeng nanganganak –

isang makapal na pangkat ang magbabalik.

⁹Umalis silang lumuluha

ngunit pababalikin ko silang nagagalak.

Aakayin ko sila sa tabi ng mga batis,

sa patag na landas na hindi nila katitisan;

sapagkat ako ang ama ng Israel,

at si Efraim ang aking panganay.

Tinitipon na ang Israel ng nagpangalat sa kanya!

¹⁰Dinggin ang salita ni Yawe, O mga bansa, ipahayag ito sa malalayong pulo; sabihin: Tinitipon na ang Israel ng nagpangalat sa kanya, at binabantayan niya gaya ng pastol ang kanyang kawan.

¹¹Sapagkat tinubos ni Yawe ang Jacob, at pinalaya sa mga kamay ng mas malakas kaysa kanya.

¹²Darating silang umaawit sa galak sa Sion at magagalak sila sa kabutihan ni Yawe,

trigo, alak at langis, mga anak ng tupahan at bakahan; matutulad sila sa isang alagang hardin, at hindi na sila muling maghihirap.

¹³Magdiriwang at sasayaw ang kadalagahan, at magsasaya rin ang mga kalalakihan.

Pasasayahin ko ang kanilang pagluluksa, aaliwin ko sila at paliligayahin sa kanilang kalungkutan.

¹⁴Bubusugin ko sa taba ang mga pari at bibigyang-kasiyahan ang aking bayan sa aking kabutihan – salita ni Yawe.

¹⁵Ito ang sinasabi ni Yawe:

"May naririnig sa Rama – pagluluksa at malakas na iyakan; Iniiyakan ni Raquel ang kanyang mga anak at ayaw paaliw dahil wala na sila."

¹⁶Ito ang sinasabi ni Yawe:

Pigilin mo ang iyong pagtangis at mga luha sapagkat may bayad-pinsala ang dalamhati mo; magbabalik sila buhat sa lupain ng kaaway.

¹⁷ May pag-asa ang iyong kinabukasan,
at magsisiwi ang iyong mga anak sa kani-kanilang bayan.

¹⁸ Naririnig ko ang daing ni Efraim:
'Sinupil mo akong parang guyang di-supil,
at ako'y nasupil.

Ibalik mo ako at ako'y magbabalik,
sapagkat ikaw si Yaweng aking Diyos.

¹⁹ Matapos akong maligaw ay nagsisi ako;
nauunawaan ko na ngayon, at dinadagukan ang aking dibdib.
Nahihiya ako at napahiya,
pagkat taglay ko ang kahihyan ng aking kabataan.'

²⁰ Di ba't si Efraim ang mahal kong anak,
ang kinalulugdan kong anak na lalaki?
Madalas ko siyang binabantaan,
ngunit inaalala ko pa rin siya
at pinananabikan siya ng aking puso.
Talagang kahahabagan ko siya,
sabi ni Yawe.

²¹ Maglagay kayo ng mga pananda sa daan,
at gumawa ng mga posteng pamatnubay
tingnang mabuti ang daan,
ang landas na inyong nilakad.

Magbalik Ka, O Dalagang Israel,
magbalik sa iyong mga lunsod sa pagsisisi.

²² Hanggang kailan ka ba magpaparoo't
parito,

O taksil na anak na babae?

Sapagkat lumilikha si Yawe ng isang bagong
bagay sa lupa:

muling ipinagtatanggol ng babae ang kan-
yang asawa.

Muling itatayo ang Juda

²³ Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at
Diyos ng Israel: "Kapag ibinalik ko ang mga
bihag sa lupain ng Juda at sa mga bayan nito,
muling babanggitin ang mga salitang ito: 'Pag-
palain ka nawa ni Yawe, O tirahan ng katarun-
ngan, O banal na bundok!'

²⁴ Doon maninirahan ang buong Juda at mga
lunsod nito, ang mga magsasaka at ang mga
gumagalang kasama ang kanilang mga kawan.

²⁵ Pagiginhawain ko ang mga nahahapo at pa-
sisiglahin ang mga nanlulupaypay."

²⁶ Nagising ako at tumingin sa paligid, at
naging maginhawa ang tulog ko.

²⁷ "Malapit na ang mga panahon, sabi ni
Yawe, na hahasikan ko ang bayan ng Israel at
ang bayan ng Juda ng binhi ng tao at ng hayop.

²⁸ At kung paano ko sila binantayan para bunu-
tin at ibuwal, wasakin at pinsalain, gayon ko rin
sila babantayan sa darating na panahon upang
itayo sila at itanim, sabi ni Yawe.

²⁹ At hindi na nila sasabihin sa mga araw na
yaon: 'Ang mga ama ang nagsikain ng maasim
na ubas at nangilo ang ngipin ng mga anak.'

³⁰ Ngunit mamamatay ang bawat isa sa sarili
niyang kasalanan; ang kumain ng maasim na
ubas ang siyang pangingiluhan ng ngipin.

Ang bagong pakikipagtipan

• ³¹ Malapit na ang panahon, sabi ni
Yawe, na gagawa ako ng bagong kasun-
duan sa sambayanan ng Israel (at sa sam-
bayanan ng Juda).

• **31.31.** Dapat bigyang-diin dito ang talata
31:31-34, kung saan ipinahahayag ni Jeremias ang
pinakatanyag niyang propesiya. Sa masaklap na mga
araw na dinaranas ng bayang Judio, ipinahahayag ng
Diyos at ibinabalita naman ni Jeremias ang Bago at
Walang Hanggang Tipan ng Diyos at ng mga tao.

Gagawa ako ng bagong kasunduan. Para itong

pagsasabi na ang Tipan sa Sinai na nagpaging bayan
ng Diyos sa Israel ay luma na o di sapat. Ibinuklod ng
Diyos ang kanyang sarili sa isang angkan (sa angkan ni
Abraham), na naging bayan sa pamumuno ni Moises.
At lumilitaw na mas pang-komunidad kaysa pang-
indibidwal ang mga pangako ng Diyos.

Sinira nila ang aking kasunduan. Sa totoo'y bigo

³² Hindi katulad ng kasunduang ginawa ko sa kanilang mga ninuno nang akayin ko sila palabas mula sa Ehipto. Sinira nila ang aking kasunduan gayong ako ang May-ari sa kanila, sabi ni Yawe.

³³ Subalit ito ang kasunduang gagawin ko sa sambahayan ng Israel makalipas ang panahong iyon, sabi ni Yawe:

Ilalagay ko ang aking batas sa kanilang kalooban, at isusulat sa kanilang mga puso; at ako ang magiging Diyos nila at sila naman ang magiging bayan ko.

³⁴ At hindi na kailangang magturuan pa ang bawat isa – magkakapitbahay o magkakapatid sa pagsasabing: ‘Kilalanin mo si Yawe,’ sapagkat makikilala ako nilang lahat mula sa pinakamaliit hanggang sa pinakamalaki, sabi ni Yawe. Sapagkat patatawarin ko ang kanilang kasamaan at

hindi na aalalahanin pa ang kanilang kasalanan.”

Mananatili ang Israel

³⁵ Ito ang sinasabi ni Yawe:

na siyang naglagay sa araw para magliwanag sa maghapon at nag-uutos sa buwan at mga bituin para tumanglaw sa gabi,

na siyang nagpapagalaw sa dagat para umugong ang mga alon nito – Yawe ng mga Hukbo ang kanyang pangalan.

³⁶ At sinasabi ni Yawe: “Kung maglalaho ang kaayusang ito sa harap ko, titigil din sa pagiging bansa sa harap ko ang lahi ng Israel magpakailanman.

³⁷ Sinasabi rin ni Yawe: “Kung masusukat ang mga langit sa itaas, at masasaliksik ang mga pundasyon ng lupa sa ibaba, itatakwil ko ang lahi ng Israel dahil sa lahat nilang ginawa.”

³⁸ Parating na ang mga araw, sabi ni Yawe, na muling itatayo para kay Yawe ang lunsod mula sa Tore ni Hananeel hanggang sa Panulukang

ang pagtitipang ito ni Yawe at ng Israel sa Sinai, hindi dahil sa pagkukulang ni Yawe kundi dahil sa Israel. Ngunit hindi ito pagpapanibagong-tipan na gaya ng maraming beses na ginawa nina Josue, Samuel, Ezekias at Yosias. Hindi rin ito pagdiriwang ng iba pang tulad nito, dahil napatunayan na ang kahinaan ng matandang tipang ito: ang tao ay makasalanan at hindi makatatakas sa kanyang kasalanan. Bukod dito, walang mga batas o pagbubuklod ng tao o anumang uri ng edukasyon na makapaghahatid sa lahat sa biyaya ng Diyos at makapagpapanatili sa kanila sa pananampalataya. Hindi magkakaroon ng tunay na sumasampalataya kung walang personal na pagtanggap sa Katotohanan ng Diyos. Hindi maipagkakamali ang tunay na bayan ng Diyos sa alinmang bayan o komunidad ng tao: tanging ang mga isinilang na muli ang magiging bahagi ng bayan ng Diyos.

Ilalagay ko ang aking Batas sa kanilang kalooban. Alam ni Jeremias ang sekreto ng Bagong Tipan. Sapagkat alam ni Jeremias ang pagbabagong naganap sa kanya nang gawin siyang propeta ni Yawe. Nadiskubre niya ang isang matalik na pakikipag-ugnay sa Diyos na ibang-iba sa relihiyong pawang mga gawain lamang.

Gagawa ako ng ibang kasunduan sa Israel. Ibinabalita ni Jeremias ang araw ng pagpapakilala ni Yawe sa lahat ng sumasampalataya, tulad ng ginawa niya sa kanyang mga dakilang propeta. Mapapasapuso nila ang batas at pananatilihin sila ng kamay ng Diyos sa tamang landas, tulad ni Jeremias nang ito’y nag-aalinlangan.

Patatawarin ang kanilang kasamaan. Magaganap ang Bagong Tipan sa pagkamatay ni Kristo sa krus para sa ikapagpapatawad ng mga kasalanan. Sa pagdiriwang ni Jesus sa Huling Hapunan ay sinabi niya: “Ito ang kalis ng Bagong Tipan sa aking dugo” (Lc 22:20).

Ipaliliwanag ng sumulat sa Liham sa mga Hebreo ang kahulugan ng bagong tipan (tingnan ang Heb 8:8 at 10:16).

Lilinawin din ng Ebanghelyo ni Juan (6:45) ang *Ako’y makikilala nilang lahat*: sa pananampalatayang Kristiyano, hindi lahat ay tumatanggap ng personal na pagbubunyag ng Diyos, ngunit bawat isa’y pinapatnubayan ng Ama kay Kristo na kinatatagpuan ng lahat ng yaman ng kaalaman at karunungan.

Hindi rin marahil nakita ni Jeremias ang buong kahihinatnan ng pagbubunyag na ito, pero talagang binibigyang-liwanag nito ang kasaysayan ng Israel. Nauunawaan nating ang pangangaral ng Diyos, ang kanyang pag-akay at pagtuturo sa kanyang bayan sa pamamagitan ng mga pangyayari, ay isang edukasyon, patungo sa pangwakas na katotohanan na ibibigay sa pamamagitan ni Kristo at ng kaloob na Espiritu. Kaya nga lagi na lamang ginugunita ni Jesus at ng kanyang mga apostol ang mensahe ng mga propeta upang bigyang-katwiran ang rebolusyon ng Ebanghelyo at ang pagsilang ng Iglesya na nakaugat sa bayang Judio ngunit malaya na ngayon sa pambansang kasaysayan nito.

Sasalungatin naman ang propetikong mensaheng ito ng nakararaming mga Judio sapagkat hindi sila naniwala kay Jesus. Sa katunayan, mula pa sa simula ng Iglesya, hindi na pinahalagahan o tuluyan nang binale-wala ng mga Judio ang mga kasulatang propetiko ng Biblia. Ang pinagtuunan nila ng pansin ay ang “mga aklat ni Moises” kung saan ang pananampalataya at relihiyon ay matalik na iniuugnay sa pagkakaroon ng bansang Judio sa Palestina. Ipinaliliwanag nito ang maraming kamalian at mga akto ng karahasan na ginagawa sa ngalan ng “Sionismo” sa layuning muling magtatag ng bansang Judio sa lahat ng teritoryong inokupa ng kanilang mga ninuno sa loob ng maikling panahon sa kapanahunan nina David at

Pinto.³⁹ At aabot ang pising panukat hanggang sa burol ng Gareb at nakaliliko sa Goa.⁴⁰ Pababalanin naman ang buong lambak na pinagtapunan ng mga bangkay at abo, hanggang sa kapaligiran ng Batis Kidron at sa panulukan ng Pinto ng mga Kabayo sa silangan, at itatalaga kay Yawe. Hindi na ito bubunutin o masisira.”

Bumili ng bukid si Jeremias

32 • ¹Ito ang salitang dumating kay Jeremias mula kay Yawe sa ikasampung taon ni Sedekias, hari ng Juda, na siya namang ikalabingwalong taon ni Nabucodonosor.² Noo'y kinukubkob ang Jerusalem ng hukbo ng hari ng Babilonia at nakakulong naman si Jeremias na propeta sa Patyo ng mga Bantay sa palasyo ng hari ng Juda.

³Ipinabilanggo siya ni Sedekias na hari ng Juda, na ang sabi'y: “Bakit ka nagpopropesiya nang ganito? At sinasabi mong 'Ito ang sinasabi ni Yawe: Ibigay ko ngayon ang lunsod na ito sa kamay ng hari ng Babilonia at sasakupin niya ito.' ⁴Si Sedekias naman na hari ng Juda ay hindi makatatakas sa kamay ng mga Kaldeo; tiyak na mapapasakamay ng hari ng Babilonia, at harap-harapang makikipag-usap at makikipagkita sa kanya. ⁵Dadalhin niya si Sedekias sa Babilonia at doon siya mamamalagi hanggang dalawin ko siya, sabi ni Yawe. At kahit na labanan n'yo ang mga Kaldeo, hindi kayo magtatagumpay.”

⁶Dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ⁷“Tingnan mo: Pupuntahan ka ni Hananeel na anak ni Selum, na pinsan mo at sasabihin sa iyo: 'Bilhin mo ang bukid ko sa Anatot sa lupain ng Benjamin dahil ikaw ang may karapatang tumubos at magmay-ari niyon.' ⁸Dumating nga ang pinsan kong si Hananeel sa may Patyo ng mga Bantay, ayon sa salita ni Yawe, at sinabi sa akin, 'Bilhin mo ang bukid ko sa Anatot dahil ikaw ang may karapatang tumubos at magmay-ari niyon; bilhin mo na iyon para sa iyo.'

Kaya nalaman kong kay Yawe galing ang bagay na ito. ⁹Binili ko nga sa pinsan kong si Hananeel ang bukid sa Anatot at nagtimbang ako ng pilak para sa kanya, labimpitong siklong pilak. ¹⁰Pinirmahan ko at tinatakan ang katibayan, pinasaksihan ito at nagtimbang ng pilak.

¹¹Kinuha ko ang may tatak na kopya ng katibayan ng bilihan na naglalaman ng mga itinatakta at kundisyon pati ang bukas na kopya.

¹²At sa harap ni Hananeel na pinsan ko at ng mga saksing lumagda sa katibayan at sa lahat ng Judiong nangakaupo sa Patyo ng mga Bantay, ibinigay ko ang katibayan kay Baruc na anak ni Nerias na anak naman ni Masias.

¹³Noo'y ipinagbiling ko kay Baruc sa kanilang harapan: ¹⁴Kunin mo ang mga dokumentong ito, ang may tatak na katibayan ng pagkabili at ang bukas na kopya nito, at ilagay sa isang banga para tumagal nang mahabang panahon. ¹⁵Sapagkat ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel: Bibilhing muli sa lupaing ito ang mga bahay, mga bukid at mga ubasan.”

Panalangin ni Jeremias

¹⁶Pagkabigay ko ng katibayan ng pagkabili kay Baruc na anak ni Nerias, nanalangin ako kay Yawe: ¹⁷“A, Yaweng Diyos! Ikaw ang may gawa ng langit at lupa sa dakila mong kapangyarihan at nakaunat na bisig! Walang imposible sa iyo! ¹⁸Nagpapakita ka ng pagmamahal sa libu-libo ngunit naghahatid ng parusa sa mga anak dahil sa sala ng kanilang mga magulang. O dakila at makapangyarihang Diyos, O Yawe, ¹⁹dakila sa iyong mga balak at makapangyarihan sa iyong mga gawa. Tinititigan mo ang lahat ng asal ng tao, ginagantimpalaan ang bawat isa ayon sa kanyang mga gawi at sa bunga ng kanyang mga gawa.

²⁰Gumawa ka ng mga tanda at kababalaghan sa lupain ng Ehipto at hanggang ngayon sa Israel at sa sangkatauhan at pinatanyag mo ang iyong pangalan hanggang sa araw na ito.

²¹Ikaw ang naglabas sa iyong bayang Israel mula sa Ehipto nang may mga tanda at kababalaghan, nang may malakas na kamay at nakaunat na bisig, at may hatid na malaking takot.

²²Ibinigay mo sa kanila ang lupaing ito na ipinangako mo sa kanilang mga ninuno, lupaing dinadaluyan ng gatas at pulot-pukyutan. ²³Pumasok sila at inangkin ito. Ngunit hindi sila nakinig sa iyong tinig o sumunod sa iyong Batas; hindi nila ginawa ang iniutos mo sa

Solomon. Ngunit ipinakikita ni Jeremias na hindi maaaring pagpalain ng Diyos ang muling pagtatatag ng matandang Israel, kahit na papanatilihin pa ang ilang gawang panrelihiyon upang mapapanatili ang pambansang pagkakakilanlan.

- **32.1** Sa ikalawang paglusob at bago nawasak

ang Jerusalem, bumili si Jeremias ng bukid para patunayang hindi nga nawalan ng halaga ang lupa; balang araw ay muling babangon ang bansang bumagsak. Sa wakas ng kabanata (32:37), sinasariwa sa Juda ang gayunding pangako ng bagong tipang inihula ni Jeremias para sa Israel nang nagdaang ilang taon (kabanata 30 at 31:31).

kanila. Kaya dinala mo sa kanila ang lahat ng kapahamakang ito.

²⁴At ngayon, narito na ang mga kukubkob sa lunsod para sakupin ito, at dahil sa tabak, gutom at salot, ang lunsod ay mapapasakamay ng mga Kaldeong sumasalakay rito.

Kaya natupad at pinatunayan ang ipinahayag mo, at ikaw mismo ang nakakakita nito. ²⁵Ngunit sinabi mo sa akin, O Yaweng Diyos: 'Bayaran mo ng pilak ang bukid at pasaksihan ang bilihan' – kahit na mapapasakamay ng mga Kaldeo ang lunsod."

Ang sagot ng Diyos

²⁶At dumating ang salita ni Yawe kay Jeremias: ²⁷Ako si Yaweng Diyos ng sangkatauhan; may imposible ba sa akin? ²⁸Kaya ito ang sinasabi ni Yawe: Ibigay ko ngayon ang lunsod na ito sa kamay ng mga Kaldeo at ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia na siyang sasakop dito. ²⁹Darating ang mga sumasalakay na Kaldeo sa lunsod na ito at susunugin nila at tutupukin ito pati ang mga bahay kung saan sinunog sa mga bubong ang insensong alay kay Baal at ibinuhos ang mga inuming handog sa ibang mga diyos para galitin ako.

³⁰Sapagkat wala nang ginawa ang mga anak ng Israel at mga anak ng Juda kundi kasamaan sa aking paningin sapul pagkabata.

³¹Mula pa nang itayo ang lunsod na ito hanggang ngayon, ginalit na ako nito at pinapagapoy ang aking poot kaya papawiin ko ito sa aking paningin. ³²Ginalit ako ng mga anak ng Israel at mga anak ng Juda, ng kanilang mga hari, mga pinuno, mga pari at mga propeta, ng mga taga-Juda at ng mga nasa Jerusalem sa lahat ng kasamaang ginawa nila.

³³Tinalikuran nila ako sa halip na humarap sa akin; at kahit na paulit-ulit ko silang tinuturuan, ayaw nilang makinig o matuto ng leksyon.

³⁴Inilagay nila ang kanilang mga kasuklam-suklam na diyus-diyusan sa Bahay na nagtataglay ng aking Pangalan at nilapastangan ito. ³⁵Gumawa sila ng mga altar sa burol para kay Baal sa Lambak ng Ben Hinom at inialay nila roon kay Molok ang kanilang mga anak, bagay na di ko iniutos, ni sumagi man sa aking isipan ang gayong kasuklam-suklam na bagay para magkasala ang Juda.

Ibabalik ko sila

³⁶"Kaya ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel tungkol sa lunsod na ito. Sinabi mo: 'Ibigay na ito sa kamay ng hari ng Babilonia sa tabak, gutom at salot.'

³⁷Ngunit tingnan mo: titipunin ko sila mula sa lahat ng lupaing pinagtabuyan ko sa kanila dahil sa aking inis, galit at poot; ibabalik ko sila sa lugar na ito upang mamuhay nang panatag. ³⁸Sila ang magiging bayan ko at ako naman ang magiging Diyos nila. ³⁹Bibigyan ko sila ng ibang puso at pamumuhay, upang lagi nila akong igalang para sa kanilang kabutihan at ng kanilang mga anak.

⁴⁰Walang hanggang kasunduan ang gagawin kong pakikipagtipan sa kanila, hindang-hindi ko sila tatalikuran at ilalagay ko sa kanilang mga puso ang paggalang sa akin upang di nila ako talikuran.

⁴¹Sadya kong ikaliligaya nang buong puso na gumawa sa kanila ng kabutihan upang manirahan sila sa lupaing ito nang buong katapatan.

⁴²Kaya ito ang sinasabi ni Yawe: "Kung paano ko dinala sa bayang ito ang malaking kasamaang ito, ganoon ko rin dadalhin sa kanila ang lahat ng kabutihang ipinangako ko sa kanila. ⁴³Muling bibilhin ang mga bukid sa lupaing ito na sinasabi mong: Tiwangwang, walang tao o hayop; napasakamay na ito ng mga Kaldeo. ⁴⁴Babayaran ng pilak ang mga bukid at pipirmahan ang mga katibayan, tatatakan at sasaksihan sa lupain ng Benjamin, sa palibot ng Jerusalem, sa mga bayan ng Juda, sa mga bayan ng Kabundukan, sa mga bayan ng Sefela, at sa mga lunsod ng Negeb; sapagkat ibabalik ko ang kanilang mga binihag, sabi ni Yawe."

Isa pang pangako ng pagpapanumbalik

33

¹Nang nakakulong pa si Jeremias sa Patyo ng mga Bantay, muling dumating sa kanya ang salita ni Yawe: ²Siya na may gawa sa lupa, siya na humugis at nagtatag nito, siya na Yawe ang pangalan, ay nagsasalita sa iyo: ³"Tawagin mo ako at sasagot ako. Ibubunyag ko sa iyo ang mga dakila at lihim na bagay na hindi mo alam. ⁴Sapagkat ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel: Nakikita mo ang nangyari sa mga bahay sa lunsod na ito at sa mga palasyo ng hari ng Juda na iginuho at ginamit na tanggulan ⁵laban sa sumalakay na mga Kaldeo.

Napuno ang mga iyon ng mga bangkay ng mga taong pinatay ko sa pag-aapoy ng aking galit nang talikuran ko ang lunsod na ito dahil sa kasamaan nito.

⁶Ngunit palulusugin ko ito ngayon at pagagalangin. Gagamutin ko sila at ipatatamasa ang kapayapaan at katotohanan.

⁷Ibabalik ko ang Juda at Israel mula sa pagkabihag at muli silang itatatag, tulad ng dati. ⁸Huhugasan ko sila sa kanilang pagkakasala sa akin at sa kanilang paghihimagsik. ⁹Ang lunsod na ito ay magiging sanhi ng galak, papuri at luwalhati sa harap ng lahat ng bansa sa lupa, kapag nabalitaan ng mga ito ang lahat ng kabutihang ginagawa ko sa aking bayan. Matatakot ang mga ito at manginginginig sa lahat ng kasaganaan at kapayapaang ibinibigay ko sa aking bayan.”

¹⁰Ito ang sinasabi ni Yawe: “Sinasabi ninyong tiwangwang ang lunsod na ito – walang tao o hayop. Ngunit kahit pawang guho na ang mga bayan ng Juda at mga daan ng Jerusalem at walang tao o hayop, ¹¹muling maririnig ang ingay ng pagsasaya at kaligayahan, ang awit ng mga bagong-kasal. At maririnig din ang mga nananalangin: ‘Purihin si Yawe ng mga Hukbo; talagang mabuti si Yawe at magpakailanman ang kanyang pag-ibig!’ Maririnig sa Bahay ni Yawe ang tinig ng mga nagpupuri kapag ibinalik ko ang mga binihag sa lupain, sabi ni Yawe.

¹²Sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo tungkol sa lugar na ito at sa lahat ng bayan nito na winasak at wala nang tao o hayop: Muling magkakaroon ng mga pastor na mag-aalaga sa kanilang mga kawan. ¹³Sa mga bayan sa kabundukan, sa Sefela at sa Negeb, sa lupain ng Benjamin at sa mga kanayunan sa paligid ng Jerusalem at sa mga bayan ng Juda, muling magkakaroon ng mga kawan at ng bumibilang sa kanila – ito ang salita ni Yawe.

Mga pangako kay David

¹⁴Malapit na ang panahon na tutuparin ko ang aking pangako sa Israel at Juda.

¹⁵Sa mga araw na iyon at sa panahong iyon, isang matuwid na Usbong mula sa angkang ni David ang pasisibulin ko; magiging makatarungan siya at paairalin ang matuwid sa lupain.

¹⁶Maliligtas ang Juda at magkakaroon ng kapayapaan ang Jerusalem sa mga araw na iyon, kaya tatawagin siyang Yaweng-Aming-Katarungan.”

¹⁷Sapagkat ito ang sinasabi ni Yawe: “Hindi mawawalan si David ng inapong luluklok sa trono ng Israel, ¹⁸at ang mga pari at mga Levita ay hindi naman mawawalan ng inapong laging tatayo sa aking harapan upang mag-alay ng mga sinunog na handog, magsunog ng mga alay na butil at iba pang mga handog.”

¹⁹Dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ²⁰“Kung masisira ang pakikipagtipan ko sa araw o ang pakikipagtipan ko sa gabi, kayat di na umaaraw o gumagabi sa takdang sandali, ²¹masisira rin ang pakikipagtipan ko kay David at hindi siya magkakaroon ng inapong uupo sa kanyang trono at ng pari o Levitang maglilingkod sa akin.

²²Pararamihin ko ang mga inapo ni David na aking lingkod at ang mga Levitang naglilingkod sa akin – di-mabilang gaya ng mga bituin sa langit at ng mga buhangin sa dalampasigan.”

²³Muling dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ²⁴“Hindi mo ba napansin ang sinasabi ng mga taong ito: ‘Itinakwil ni Yawe ang dalawang kahariang pinili niya?’ Kaya hinahamak nila ang aking bayan at hindi na itinuturing na bansa. ²⁵Ngunit sinasabi ni Yawe: Kung hindi ko napagtibay ang pakikipagtipan ko sa araw at gabi, kung hindi ko naitakda ang mga batas ng langit at lupa, ²⁶itatakwil ko rin ang mga inapo ni Jacob at ni David na aking lingkod, at hindi pipili ng isa sa kanila na mamumuno sa mga inapo nina Abraham, Isaac, at Jacob. Talagang ibabalik ko ang mga binihag sa kanila at kaha-habagan ko sila.”

Ang sasapitin ni Sedekias

34 • ¹Ito ang salita ni Yawe na ipinahayag kay Jeremias habang nakikipaglaban sa Israel at sa lahat ng lunsod ng Juda si Nabucodonosor na hari ng Babilonia, at ang kanyang hukbo at lahat ng kaharian na nasa kanyang paghahari:

²Ito ang salita ni Yaweng Diyos ng Israel: “Pumunta ka at sabihin kay Sedekias na hari ng Juda: Tingnan mo, malapit ko nang ibigay ang

• **34.1** Kasama sa kabanatang ito ang dalawang pangyayari mula sa ikalawang pagsalakay sa Jerusalem.

34:1-7: Inaanyayahan ni Jeremias si Sedekias na sumuko sa mga Kaldeo gaya ng ginawa ni Yoakim noong unang paglusob. Isinasalaysay rin ang pag-uusap na ito sa 21:1-7.

34:9-22: Tungkol sa pagpapalaya sa mga alipin. Hindi pinapayagan ng Biblia na talagang mawalan ng kalayaan ang sinumang miyembro ng bayan ng Diyos. Kung dahil sa utang ay ipagbili ng isa ang sarili at siya’y manilbihan sa pinagkakautangan, ito ay hindi dapat humigit sa pitong taon. Pagkakapitong taon ay ipinahayag ang Taon ng Pahinga (tingnan ang Dt 15:12)

lunsod na ito sa hari ng Babilonia at susunugin niya ito. ³Hindi ka makatatakas sa kanyang mga kamay kundi tiyak na mabibihag at mapapasakamay niya. Makikita mo siya't maka-kausap nang harapan, at pupunta ka sa Babilonia."

⁴Pakinggan mo, Sedekias na hari ng Juda, ang salita ni Yawe! Ito ang sinasabi ni Yawe tungkol sa iyo: 'Hindi ka mamamatay sa tabak, ⁵mapayapa kang mamamatay. Gaya ng pagsusunog ng mga pabango sa libing ng inyong mga ninuno at mga hari noon, magsusunog din sila sa iyong karangalan at mananaghoy, 'Kawawang panginon kol' - ako mismo ang nagsasabi nito - salita ni Yawe."

⁶Sinabi naman ni Propeta Jeremias ang lahat ng ito kay Sedekias na hari ng Juda sa Jerusalem. ⁷Nakikipagdigmaan noon ang hukbo ng hari ng Babilonia laban sa Jerusalem at sa iba pang nalalabing lunsod ng Juda - ang Lakis at Azeka. Ang mga ito na lamang ang nalalabing napapaderang lunsod sa Juda.

Tungkol sa mga aliping pinalaya

⁸Ito ang salita ni Yawe na dumating kay Jeremias matapos makipagkasundo si Haring Sedekias sa buong bayan ng Jerusalem para palayain ang mga alipin. ⁹Palalayain ng bawat isa ang kanyang aliping Hebreo, lalaki at babae, kayat walang sinumang aalipin sa kapwa Judio.

¹⁰Sumang-ayon ang mga pinuno at mga taumbayan; pinagtibay nila ang kasunduan, at pinalaya ang mga alipin. ¹¹Ngunit pagkatapos ay nagbago sila ng isip at muling kinuha ang mga pinalayang alipin at muling inalipin.

¹²At dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ¹³"Ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel: Nakipagtipan ako sa inyong mga ninuno sa araw na inilabas ko sila mula sa Ehiptong bahay ng pagkaalipin, at sinabi ko:

¹⁴Sa katapusan ng pitong taon, palalayain ninyo ang inyong kapatid na

Hebreo na ipinagbili ang sarili sa inyo. Pagkapaglingkod niya sa inyo sa loob ng anim na taon, paalisin siyang malaya. Ngunit hindi ako pinakinggan ng inyong mga ninuno at hindi nila pinansin.

¹⁵Kamakaila'y nagsisi kayo at ginawa ang tama sa paningin ko nang ipahayag ng bawat isa ang paglaya ng kanyang alipin at nakipagtipan kayo sa akin sa Bahay na pinananahanan ng aking Pangalan. ¹⁶Ngunit binawi ninyo ngayon ang inyong salita at nilapastangan ang aking Pangalan. Ibinalik ninyo ang inyong mga aliping lalaki at babae, na pinalaya na ninyo, at muli na naman ninyong inalipin.

¹⁷Kaya sinasabi ni Yawe: Dahil hindi ninyo ako sinunod sa paghahayag ng kalayaan para sa inyong mga kapatid at kapwa, ipinahahayag ko ngayon ang 'kalayaan' para sa inyo, kalayaang mamatay sa tabak, salot at gutom. At gagawin ko kayong kasuklam-suklam sa lahat ng kaharian. ¹⁸Ang mga lumabag sa aking tipan, at hindi tumupad sa mga itinatadhana ng kasunduang ginawa nila sa harap ko, ay ituturing kong parang guyang biniyak nila at nilakaran sa pagitan. ¹⁹Ang lahat ng pinuno ng Juda, mga opisyal, mga pari at lahat ng taong malaya, ²⁰ay ibibigay ko sa kanilang mga kaaway. Magiging pagkain ng mga ibon sa langit at mga hayop sa lupa ang kanilang mga bangkay.

²¹Ibibigay ko sa kamay ng kanilang mga kaaway si Sedekias at ang kanyang mga pinuno. Nakita ninyo na umuurong sa inyo ang hukbo ng hari ng Babilonia. ²²Ngunit iniutos ko ngayon na bumalik sila sa lunsod na ito. Sasalakayin nila ito, sasakupin at susunugin. Wawasakin ko naman ang mga bayan ng Juda at wala nang maninirahan doon."

at pinalalaya ang mga aliping buhat sa mga angkang Hebreo.

Ang totoo'y hindi gaanong sinusunod ang mga panlipunang batas nang panahong iyon. Kaya nga, bago pa ibinabala ang paglusob, naunawaan na ng pinakamatapat na mananampalataya sa mga taga-Jerusalem na pinakamabuting paraan sa pagtatamo

ng pagpapala ng Diyos ang pagsunod sa mga panlipunang batas ng Biblia at ang pagpapalaya sa kanilang mga alipin.

Pinapanigan ni Yawe ang mga api: kung kinakailanga'y wawasakin niya ang kanyang sariling bayan para parusahan ang humahamak sa kanilang mga kapatid.

Ang halimbawa ng mga Rekabita

35 ¹Ito ang salitang dumating kay Jeremias mula kay Yawe sa panahon ni Yoakim na anak ni Yosias, na hari ng Juda: ²“Puntahan mo ang angkan ng mga Rekabita; kausapin mo sila at dalhin sa isang kuwarto sa Bahay ni Yawe at doon sila painumin ng alak.”

³Kayatsinundo ko si Yezonias na anak ni Jeremias na anak naman ni Habsanias, at ang kanyang mga kapatid at kanilang mga anak at ang buong angkan ng mga Rekabita. ⁴Dinala ko sila sa Bahay ni Yawe, sa silid ng mga anak ni Hanan na anak ni Igdalias na tao ng Diyos. Katabi iyon ng silid ng mga pinuno na nasa itaas ng silid ni Masias na anak naman ni Selum na bantay-pinto. ⁵Naglagay ako ng mga pitsel at mga kopang puno ng alak sa harap ng mga lalaki ng angkan ng Rekabita at sinabi sa kanila: “Uminom kayo ng alak!”

⁶Ngunit sumagot sila: “Hindi kami umiinom ng alak dahil iniutos sa amin ng aming ninunong si Yonadab na anak ni Rekab na ‘Huwag kayong iinom ng alak, kayo o ang inyong mga anak; ⁷huwag din kayong magtatayo ng bahay o magpupunla ng binhi; huwag kayong magtanim o mag-ari ng ubasan. Ngunit tumira kayo sa mga tolda sa buong buhay ninyo, at mabubuhay kayo nang matagal sa lupaing pinakikipamayanan ninyo!’

⁸Sinunod namin ang lahat ng iniutos sa amin ng aming amang si Yonadab na anak ni Rekab; hindi kami umiinom ng alak, pati ang aming mga maybahay at mga anak. ⁹Hindi kami nagtayo ng bahay na tirahan at wala kaming ubasan, bukirin o pananim. ¹⁰Nakatira kami sa mga tolda, at ganap na sinusunod ang lahat ng iniutos sa amin ng aming ninunong si Yonadab. ¹¹Ngunit nang salakayin ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia ang lupaing ito, sinabi namin: ‘Tayo na, pumunta tayo sa Jerusalem para

makatakas sa hukbo ng mga Kaldeo at sa hukbo ng mga Arameo. Ito ang dahilan kaya nakatira kami sa Jerusalem.’”

¹²Muling nagsalita si Yawe kay Jeremias: ¹³“Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel: Pumunta ka at sabihin sa kalakihan ng Juda at sa mga nasa Jerusalem: Maging aral nawa ito kung paano susundin ang aking mga salita! – sabi ni Yawe. ¹⁴Inutusan ni Yonadab na anak ni Rekab ang kanyang mga anak na huwag iinom ng alak, at nasunod ang kanyang mga salita; hanggang sa araw na ito’y sinusunod nila ang kanilang ninuno sa hindi pag-inom ng alak. Ngunit paulit-ulit ko na kayong kinausap, pero hindi ninyo ako sinunod. ¹⁵Paulit-ulit ko nang isinugo sa inyo ang aking mga lingkod na mga propeta, sa pagsasabing: ‘Layuan ng bawat isa ang kanyang masamang gawi at magbago ng pamumuhay. Huwag sumunod sa ibang mga diyos para maglingkod sa kanila, at mananatili kayo sa lupaing ibinigay ko sa inyo at sa inyong mga ninuno.’

Ngunit hindi kayo sumunod o nakinig sa akin. ¹⁶Sinunod ng mga inapo ni Yonadab na anak ni Rekab ang utos ng kanilang ama pero hindi ako sinunod ng bayang ito.”

¹⁷Kaya sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel:

“Ibagsak ko sa Juda at sa bawat isang nasa Jerusalem ang lahat ng kapahamakang binigkas ko, sapagkat nagsalita ako at hindi sila nakinig, tumawag ako at hindi sila sumagot.”

¹⁸Sinabi naman ni Jeremias sa angkan ng mga Rekabita: “Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel: ‘Sinunod ninyo ang inyong amang si Yonadab, at tinupad ang lahat niyang tagubilin, at kumilos ayon sa kanyang utos, ¹⁹kaya ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo at Diyos ng Israel – hindi mawawalan si Yonadab na anak ni Rekab ng inapong laging nasa harap ko.’”

MGA PAGHIHIRAP NI JEREMIAS**Sinunog ang rolyo**

36 ¹Sa ikapat na taon ni Yoakim na anak ni Yosias at hari ng Juda, dumating ang salitang ito ni Yawe kay Jeremias:

²“Kumuha ka ng rolyong masusulatan at isulat doon ang lahat ng sinabi ko sa iyo tungkol sa Jerusalem, Juda at sa lahat ng bansa, mula

sa unang araw na magsalita ako sa iyo sa panahon ni Yosias hanggang sa araw na ito. ³Baka maunawaan ng mga taga-Juda ang mga kapahamakang balak kong ipadala sa kanila; kayatsatalikuran ng bawat isa ang masama niyang gawi at patatawarin ko ang kanilang kasamaan at pagkakasala.”

• **36.1** Maaaring pamagatang “Mga Pagdurusa ni Jeremias” ang mga kabanata 36-44. Sinasabi rito kung ano ang sinapit ng propeta nang lusubin ang

Jerusalem noong 598 at 587 at matapos wasakin iyon.

Ito ang mga huling araw ng kaharian ng Juda. Ang

⁴Kaya tinawag ni Jeremias si Baruc na anak ni Nerias, at habang idinidikta ni Jeremias ang lahat ng sinabi sa kanya ni Yawe, isinulat naman ito ni Baruc sa rolyo.

⁵At sinabi ni Jeremias kay Baruc: “Nakakulong ako at hindi makakapunta sa Bahay ni Yawe. ⁶Kaya ikaw ang pupunta sa Bahay ni Yawe sa araw ng pag-aayuno at babasahin mo sa mga tao ang lahat ng isinulat mo sa rolyo gaya ng idinikta ko. Basahin mo rin ito sa lahat ng taga-Juda na galing sa kani-kanilang mga bayan. ⁷Baka manikluhod sila kay Yawe at talikuran ng bawat isa ang kanyang kasamaan, sapagkat matindi ang poot ni Yawe at ang banta niyang parusa sa bansang ito.

mga pangyayaring bahagyang isinasalaysay sa katapusan ng ikalawang Aklat ng mga Hari ay nagkakaroon ng bagong kahulugan dito sapagkat may dumaranas nito nang may mas malinaw na pagka-unawa. Sa gitna ng masang naghihirap na dinakauunawa, alam ni Jeremias kung ano ang mga plano ng Diyos. Dapat mawala ang mga materyal na ilusyon ng bayang ito na di naniniwala o sumusunod kay Yawe. At kasunod nila’y magkakaroon ng mas malalim na pananampalataya ang pinakamabuti sa kanilang mga anak.

Pero dinudurog pa rin si Jeremias ng kapahamakan ng kanyang bayan. Matapos magdusa dahil sa kanilang kasalanan, nagdursa naman siya ngayon kasama nila at nagiging larawan ng nagdurusang Tagapagligtas na si Kristo.

Si Baruc na anak ni Nerias ay *sekretaryo* (36:26), para siyang isang opisyal ng hari. Sekretaryo rin siya ni Jeremias, at maaaring siya ang *nag-edit* sa mga kabanatang ito.

36: Tungkol sa sinunog na rolyo na tinatayang naganap sa unang pagkubkob. Alalahanin natin na nang mga panahong iyo’y mga katad ng kambing o tupa ang sinusulatan, at nirorolyo ang mga ito.

37: Iginagalang ni Sedekias si Jeremias. Ang totoo’y sunud-sunuran siya sa kanyang mga opisyal. Dito, tulad sa Paghihirap ni Jesus, hindi ang mga pinuno ang namumuno kundi sumusunod lamang sila sa kagustuhan ng nakararami.

TRAYDOR BA SI JEREMIAS?

Lubhang kakaiba ang saloobin ni Jeremias sa digmaang itong pinagpapakamatayan ng mga Judio sa pagtatanggol sa kanilang kalayaan!

Inaakusahan ni Jeremias ang kanyang bayan at hindi ang mga Kaldeo na nakikita niyang instrumento lamang ng Diyos.

Pagsuko at pagpapasailalim sa kapangyarihan ng dayuhan ang payo ni Jeremias. Inaanayahan pa niya

⁸Ginawa nga ni Baruc na anak ni Nerias ang lahat ng iniutos ni Propeta Jeremias tungkol sa pagbasang ito sa Bahay ni Yawe.

⁹Sa ikasiyam na buwan ng ikalimang taon ni Yoakim na anak ni Yosias at hari ng Juda, isang pag-aayuno sa harap ni Yawe ang ipinahayag sa lahat ng nasa Jerusalelem at lahat ng taga-Juda.

¹⁰Noon binasa ni Baruc sa Bahay ni Yawe ang mga salita ni Jeremias sa kasulatan mula sa silid ni Gemarias na kalihim na anak ni Safan sa itaas na palapag sa bungad ng Bagong Pintuan sa Bahay ni Yawe.

¹¹Nang marinig ni Mikeas na anak ni Gemarias na anak naman ni Safan ang

ang mga Judiong itinapon na makipagtulungan tungo sa kasaganaan ng kanilang mga mananakop.

At hindi natin masasabing mali o may pagkukulang ang propeta dahil hindi maihihiwalay sa kanyang mensahe ang kanyang saloobin. Dalawang kadahilanan ang nagbibigay-liwanag sa posisyon ni Jeremias:

– Sa isang banda, hindi alam ng mga makabayang Judio kung ano ang gustong gawin ng Diyos sa Israel sa hinaharap. Ang tanging nakikita nila ay pagkagapi at pagkaalipin kayat mas gusto nilang lumaban hanggang kamatayan. Pero alam ni Jeremias ang ekstrasordinaryong hinaharap na inilalaan ni Yawe para sa Israel. Taglay ng Israel ang mga pag-asa ng darating na daigdig kaya hindi ito dapat malipol sa isang walang pag-asang pakikilaban.

– Sa kabilang banda naman, ang pananaw ng mga pinunong Judio ay sa panlabas na kalayaan lamang at pagkamakabayan nakatuon. Para sa kanila, lahat ay mawawala kung susuko sila sa kapangyarihan ng mga dayuhan. Pero sa kalooban naman ng tao nakatuon ang paningin ni Jeremias. Ang pagiging Judio ay pagpapanatili sa mga layunin at kadahilanan ng Israel para mabuhay; ang pagiging malaya ay paglilingkod lamang kay Yawe. Kaya napakahalaga sa kanya na ang kanyang mga kababayan ay hindi nagpapahawa sa mga diyos at mga maling pagpapahalaga ng mga Kaldeo. At bilang paghahambing, parang di gaanong mabigat ang pagpapasailalim sa pamatok ng pinakapanginoong Kaldeo. Ibinabahagi rin ni Jeremias ang mga kaisipang inihahayag lalo na sa aklat ng Mga Hukom: kung mananatiling matapat ang Israel sa pananampalataya nito at pagsunod sa Batas ni Yawe, di magtatagal at mababawi nito ang kanyang kalayaan at uuwi sa kanyang lupain.

Sa makabagong termino, may dalawang aral sa saloobin ni Jeremias:

– Huwag ipagpilitang ipakipaglaban ang mga simulan o institusyong wala nang katuturan sa isang daigdig na bunga ng mga pagbabagong di na maibabalik pa sa

lahat ng salita ni Yawe na nasa kasulatan, ¹² bumaba siya sa silid ng kalihim sa bahay ng hari na kinaroroonan ng lahat ng pinuno – sina Elisamang kalihim, Dalaias na anak ni Semaya, si Elnatan na anak ni Akbor, si Gemarias na anak ni Safan, si Sedekias na anak ni Ananias at ang iba pang mga pinuno. ¹³ Sinabi sa kanila ni Mikeas ang narinig nito nang basahin ni Baruc sa mga tao ang nasa kasulatan.

¹⁴ At pinapunta ng lahat ng pinuno si Yehudi na anak ni Natanias, na anak naman ni Selemias, na anak ni Kusi, para sabihin kay Baruc: “Dalhin mo ang kasulatang binasa mo sa lahat ng tao at pumarito ka!” Kaya pinuntahan sila ni Baruc, dala ang kasulatan. ¹⁵ Pinaupo nila siya at sinabing basahin sa kanila ang kasulatan, at binasa naman iyon ni Baruc.

¹⁶ Nang marinig nila ang lahat ng ito, nagtinginan sila sa takot, at sinabi: “Sasabihin namin ito sa hari.”

¹⁷ At tinanong nila si Baruc kung paano niya naisulat iyon at sinabi niya: ¹⁸ “Idinikta sa akin ni Jeremias ang mga salitang ito, at isinulat ko naman ng tinta.” ¹⁹ Sinabi naman ng mga pinuno kay Baruc: “Magtago kayo ni Jeremias at huwag ipaalam kaninuman kung nasaan kayo.”

²⁰ Inilagay nila ang kasulatan sa silid ni Elisamang kalihim, at pinuntahan ang hari sa patyo, at sinabi sa kanya ang lahat.

²¹ Kaya ipinakuha ng hari kay Yehudi ang kasulatan. Kinuha nga iyon ni Yehudi sa silid ni Elisama at binasa sa hari at sa lahat ng pinunong nakatayo sa tabi niya. ²² Ikasiyam na buwan noon at nakaupo ang hari sa harap ng apuyan dahil taglamig noon. ²³ Pagkakabasa ni Yehudi ng tatlo o apat na hanay sa rolyo, pinipilas

iyon sa kutsilyo ng kalihim at itinatapon sa apoy hanggang masunog ang buong kasulatan.

²⁴ Hindi natakot ang hari at ang kanyang mga pinuno at hindi nila winarak ang kanilang damit nang marinig nila ang lahat ng salitang ito. ²⁵ Sa kabila ng paki-usap nina Elnatan, Dalaias at Gemarias sa hari na huwag sunugin ang kasulatan, hindi pa rin siya nakinig.

²⁶ At inutusan ng hari sina Heramiel na isang anak ng hari, Seraias na anak ni Azriel at Selemias na anak ni Abdeel na dakpin si Baruc na kalihim at si Jeremias na propeta. Ngunit itinago sila ni Yawe.

²⁷ Matapos sunugin ng hari ang kasulatang idinikta ni Jeremias at isinulat naman ni Baruc, dumating kay Jeremias ang salita ni Yawe: ²⁸ “Kumuha ka ng panibagong rolyo at isulat doon ang lahat ng salitang nasa unang kasulatan na sinunog ni Yoakim. ²⁹ At sabihin mo kay Yoakim ang salita na ito ni Yawe: Sinunog mo ang kasulatan at sinabing: Pinangahasan ng lalaking ito na isulat na wawasakin nga ng hari ng Babilonia ang lupaing ito at lilipulin ang mga tao at mga hayop dito! ³⁰ Kayat ito ang salita ni Yawe laban kay Yoakim na hari ng Juda: Wala isa man sa kanyang mga inapo ng uupo sa trono ni David. Malalantad naman ang kanyang bangkay sa init ng araw at lamig ng gabi.

³¹ Parurusahan ko siya, ang kanyang mga anak at mga tauhan sa kanilang kasamaan. Ibabagsak ko sa kanila at sa mga nasa Jerusalem at sa bayan ng Juda ang lahat ng kapa-hamakang binigkas ko laban sa kanila, sapagkat hindi sila nakinig.”

³² At kumuha si Jeremias ng isa pang rolyo at ibinigay iyon sa kalihim na si Baruc na anak ni Nerias. Isinulat ni Baruc dito ang lahat ng salita ng kasulatang sinunog ni Yoakim na hari ng Juda, at dinagdagan pa niya ng mga katulad na salita.

Kinonsulta ni Sedekias si Jeremias

37 ¹ Hinirang ni Nabucodonosor na hari ng Babilonia si Sedekias bilang hari ng Juda at kahalili ni Yoakin na anak ni Yoakim.

dati at dito tayo tinatawag ng Diyos sa isang naiibang misyon.

– Alaming kalayaang pangmoralidad at pangkultura ang tunay na kalayaan ng isang bayan. Mas grabe para sa isang bayan kung sa pagkasilaw sa banyagang

pamumuhay ay isakripisyo ng kanilang mga anak ang mga tradisyunal na pagpapahalagang pangmoralidad at buong pagpapaaliping yakapin ang mga pamantayan at paraan ng pagpapaunlad na iginigiit buhat sa labas.